

Pispalalainen

2/2009

VASTAVIRTA~KLUBI

to 24.12. Kauheimmat joululaulut konsertto - ilmainen

pe 25.12. JOULUREGGAE Jere Dangerous & Kaverit - 2€

la 26.12. TAPANINPÄIVÄN ROTI-KLUBI

Tykopaatti, Opaali, Lauri Rapping Vantaanjoki. DJ:t Massimo & Friends - 6/5€

su 27.12. Beer and Boardgames + DJ:t - ilmainen

Pispalan valtatie 39 • muu ohjelma - www.vastavirta.net

ENTISTÄ TANAKAMPI

Tietovisat ma ja ke klo 19.07

Tahmelan viertotie 2

puh. 222 3353

avoinna ark. 15-24, la 12-01, su 12-23

Livemusiikkia viikonloppuisin; seuraa kalenteriamme!

Pispalalainen 2/2009**Päätoimittaja**

Hannu T. Sepponen

Toimitussihteeri

Janne Rahkila

Toimituskunta

Ilpo Mikkonen

Veikko Niskavaara

Asko Parkkonen

Janne Rahkila

Nelli Salmi

Marita Sandt

Hannu T. Sepponen

Mårten Sjöblom

Kansikuvat

Ilpo Mikkonen

Taitto

Nelli Salmi

Painopaikka

Tampereen offsetpalvelu Oy

Painosmäärä

4 200 kpl

Julkaisija

Pispalan kumppanuus ry

Jakelu

Suur-Pispalan alue

Pispalan verkkosivut

www.pispala.fi

Pispalalainen verkossa

www.pispala.fi/pispalalainen

Lisää Pispala -juttuja

www.mansetori.fi/pispala

Toimitus

Pispalan kirjastotalo

Tahmelankatu 14

33240 Tampere

puh. 03 2239654

pispalalainen@gmail.com

Vaikuttaminen kannattaa aina

Pispalassa on pitkä perinne asukkaiden aktiivisesta vaikuttamisesta kunnalliseen päätöksentekoon. Marraskuun viimeisenä päivänä kaupunginhallituksen suunnittelujaosto päätti poistaa kaupungin myytävien kiinteistöjen listalta Rajaportin saunan, A-killan rakennuksen sekä Kurpitsa-talon. Tämä mahdollistaa tärkeiden toimintojen jatkumisen.

Kuluvana vuonna on saatu päätökseen Pispalan valtatiellä katualueen uudistaminen Ahjolan ja Rajaportin välillä niin, että sekä kevyen liikenteen väylä, asiakaspysäköinti kuin julkinenkin liikenne toimivat aiempaa paremmin. Myös henkilöautoliikenteellä on kohtuullinen sijansa. Asiassa oltiin vuosikymmen sitten oikea-aikaisesti aktiivisia. Vaikka toteutus vaati vuosia, on lopulta päästy asukkaiden toivomaan tilanteeseen.

Alulle saatu asemakaavan uudistus on sekin yhdistysten ja asukkaiden pitkäjänteisen ja sitkeän vaikuttamisen tulosta. Toivoa sopii, että syntynyt vuorovaikutus asukkaiden ja virkamieskunnan sekä päättäjien kesken jatkuu hedelmällisenä. Nykyisin vahvaan ennakkokuulemiseen ja mielipiteiden huomioimiseen velvoittaa lakikin, mutta henkeä ja sisältöä päätöksiin tuovat kansalaisten perustellut mielipiteet ja intressit. Nekään eivät ole veistetty yhdestä puusta. Myös asukkaat ovat joutuneet opettelemaan keskinäistä kuuntelemista ja vuorovaikutusta.

Hyvää Joulua ja Valoisaa Uutta Vuotta!

Hannu T. Sepponen, päätoimittaja

Pääkirjoitus	3
Pispalan valtatie uudistus	4
Uimakouluhanke ja Pispalan asukas yhdistyksen kuulumisia	5
Haulitorni sai pysyvän valaistuksen	6
Uittotunnelin tulevaisuus	7
Kulttuuritekopalkinto Hirvitalolle	8
Vanhan raja-aidan kunnostus	9
Pyynikin näkötorni 80 vuotta	10
Pispalan yhteisöalat pois myyntilistalta	11
Tampereen uusi rakennustarkastaja	12
Kaavoittajia tapaamassa	14
Asemakaavoituksen kuulumisia	16
Maalaiskaavoittaja Majurin kolumni	18
Välke tuo valoa työttömyyteen	21
Pispalan saunayhdistys 20 vuotta	22
Pispalan moreeni 40 vuotta	23
Olavi Virta Matti Heinivahon kuvaamana	24
Hasputri, jotain älyvapaata	26
Karjujen laulajaiset	26
Mikko Löytty – basisti Hyhkystä	27
Pispalan musiikkiyhdistyksen joululevy	28
Matti Helimolle kultalevy	28
Pulterin runokaraoke	29
Siinä näkijä missä tekijä	30
Iso pipa ja tampereen kielen alkeet	31
Tahmelan rannan tapahtumia 2009	33
Heikki-Pekka Miettisen uudet julkaisut	34
Rantakylän historiaa	36
Sarjakuva: Haulitornin tonttu	40
Pispan koulun reportterit	41
Kullervo Järvistä muistellen	42
Jorge Diaz nukkui pois	44

SITKEYS ON PALKITTU

Pispalan valtatie kesän ja syksyn remonttitoiden jälkeen tuntuu jo itsestään selvältä, että näinhän asioiden kuuluisi ollakin. Täytyy olla riittävä väylä jalankulkijoille ja pyöräilijöille. Täytyy olla kunnon suojatiet ja valot vaarallisissa paikoissa. Myös autoilijoiden pitää voida asioida liikkeissä. Bussien täytyy päästä joustavasti etenemään.

Aivan näin yksinkertainen ei asia ollut silloin, kun Pispalassa havahduttiin suunnitelmiin levittää ajotie kolmikaistaiseksi kautta väylän. Julkiselle liikenteelle olisi toki ollut oma väylä, mutta muuten tienlevitys olisi tapahtunut asukkaiden ja kevyen liikenteen kustannuksella.

Tuon ajan asukasaktiivi Jyrki Kaipainen muistaa, että Pispalan koululla ensimmäisessä yleisötilaisuudessa asukkaiden ja toisaalta päättäjien sekä virkamiesten asenteet olivat vielä kaukana toisistaan. Alkoi vuosia kestänyt sitkeä vääntö ja vuoropuhelu. Jossakin vaiheessa mielipiteiden vaihto muuttui hyödylliseksi, aluksi virkamiesten kanssa. Vaikeampaa oli saada poliitikkoja kuuntelemaan.

Kaipainen muistelee olleensa itse todistamassa Pispalan grillin kohdalla jalankulkijan pahaa loukkaantumista. Paikalla ei ollut tuolloin liikennevaloja. Samoilla tienoilla keväällä 1997 pidetty mielenosoitus liikennevalojen puolesta ja asian saama näkyvä julkisuus

Aamulehden etusivulla lienee ollut käännekohta. Paikalla oli 150 henkeä, mukana paljon päiväkotien lapsia.

Liikennelautakunta oli juuri ehtinyt hyväksyä kolmikaistasuunnitelman, mutta yhtäkkiä se ei enää edennyt kään valmistelussa. Asukkaat pääsivät viimein kunnolla luottamushenkilöidenkin kuultavaksi.

Kaipainen huomauttaa, että kansalaisten aktiivisuuden ohella asian sisältö oli lopulta ratkaisevaa. Oliko mieltä siinä, että asuinalueen läpi lisättäisiin läpikulkuliikennettä, kun rannassa oli olemassa ohitusväyläkin. Herännyt uusi asenne päättäjien keskuudessa johti siihen, että lopulta hyväksyttiin ajatus kaksikaistaisesta ajoradasta, levitetyistä kevyen liikenteen väylästä ja myös liikenteen ohjauksesta ranta-ajatukselle. Nämä ajatukset ovat nyt toteutuneet Pispalan valtatie koko matkalta.

Alkuvaiheessa yrittäjät tunsivat huolta paikoituksesta ja omasta asemastaan. Myös tämä puoli on otettu huomioon varsin tyydyttävästi. Kunnollisia merkittyjä pysäköintipaikkoja on saatu liikkeiden edustalle. Bussipysäkkejä on siirretty tästä syystä. Epilän suuntaan bussipysäkillä pengerrerettiin laajempi tila.

Merkittävää on ollut leveämpi jalkakäytävä ja keskikorokkeelliset suojatiet kahdessa paikassa. Nyt myös pyöräilijät voivat käyttää yhtä kadunpuolta ja

jalankulkijoiden turvallisuus parani tietä ylittäessä.

Rajakioskin nykyinen pitäjä, yrittäjä Shamim Alam on tyytyväinen katujärjestelyyn. Liikkeen kohdalla aiemmin sijainnut bussipysäkki on siirretty Pulterin toiselle puolelle, mutta ennen kaikkea leveämpi jalkakäytävä puolustaa paikkaansa. Yleensäkin liikkeissä asiointia parantavat selkeät paikoitusalueet. Pysäköintiaikakin on sopiva, mutta riittäneekö tunti Pulterissa ruokailijalle, pohtii Shamim. Hän lienee kaupunginosan tuorein yrittäjä aloitettuaan kioskinpidon kuukausi sitten.

Jyrki Kaipainen asustelee jo muualla, mutta huokaisee että sentään aktiivisuus tuottaa ajan mittaan tulosta.

- Seuraavan kerran kun ajatellaan, ettei asioille voi mitään, katsotaan mitä tässäkin asiassa saatiin aikaan. Mutta aikaa se vaati toistakymmentä vuotta. Se kannattaa kun asia koskettaa monia ja on oikea.

Shahim kehuu katujärjestelyjä.
- Hyvää työtä kaupunginmiehiltä.

Uimakoulu Tahmelan rantaan kesäksi 2010

Uimataito on Suomen kaltaisessa tuhansien järvien maassa yksi parhaista lasten ja miksei aikuistenkin henkivakuutuksista. Jo vuosia on ollut ongelmana mahtua mukaan kaupungin järjestämiin uimakouluihin. Tässä on yksi syy, miksi Varalan urheiluopisto, Pispalan Moreeni, Pispalan Kumppanuus sekä Pispalan asukasyhdistys ovat yhdessä lähteneet ratkaisemaan ongelmaa. Niin yksinkertaisen asia lopulta on, että ainoana ratkaisuna on nähty uimakoulun saaminen Tahmelan rantaan. Ja kesäksi 2010, ei enemmin eikä myöhemmin

Ensimmäiset toivoa antavat neuvottelut Tampereen kaupungin kanssa on jo käyty. Toiminnalle yritetään saada varmuus ensi kevään aikana. Toivomme, että kansalaisaktiivisuus palkitaan ja kaupungin rahakirstun vartijat heltyvät tukemaan toimintaa

taloudellisesti. Tarkoituksena on työllistää muutamia Varalan urheiluopistossa uimakoulunopettajan tutkinnon suorittaneita opiskelijoita. Heidän ohjauksessaan on hyvä järjestää uimakoulu kaikille, innokkaille lapsille ja vähän isommillekin polskijoille.

Lapsiperheiden suosima, tasainen ja matala ranta on erittäin sovelias tämän tyyppiselle toiminnalle. Toivomisen varaa toki on Tahmelassakin. En muista koska olisi rannan uimakopit tai käymälät olleet siinä mallissa, että niihin olisi iljennyt jalallaan astua. Myös meidän kaikkien rannan käyttäjien pitää muistaa huolehtia roskamme roskiksiin ja yhteisten alueiden siistinä pitäminen.

Uimakoulu-projektin etenemistä seurataan asukasyhdistyksen verkkosivuilla. Sieltä löytyy myös alustava kysely uimakoulusta kiinnostuneille.

www.pispala.fi/asy

Pispala vuonna 2020

Pispala tarvitsee vanhaa, vielä olemassa olevaa rakennuskantaa suojelevan kaavan. Tämä ei tarkoita kaiken ehdotonta säilyttämistä, mutta tunnelman on säilyttävä, sillä se on Pispalaa. Nyt ratkaistaan se, miltä Pispala näyttää vuonna 2020.

Lauri Viidan teksteistä voi hyvin saada kuvan siitä, miten tärkeänä ja ainutlaatuisena hän piti Pispalaa jo koulupoikana: ”Maailmassa on paljon kummallista, sen tietää jokainen. Mutta se on meidän mielestämme kummallisinta, että suomalaiset matkustavat ulkomaille katsomaan kummallisuuksia, vaikka omassa maassakin olisi ja niitä on...Pispala, koko maailma!” (Lauri Viita 14 v).

Eriyisen tärkeää on, että tulevassa kaavassa otetaan huomioon alueen erityispiirteet tavalla, joka kunnioittaa perinteitä ja säilyttää Pispalan monimuotoisuuden ja moniarvoisuuden.

Pispalan tunnelmaan monimuotoisen rakentamisen ohella vaikuttavat rantojen ja viheralueiden luoma rauhallisuus ja väljyys.

Se miltä Pispala näyttää vuonna 2020 on strateginen päälinjamme. Vuonna 2005 julkaistu Pieni punainen kirja on edelleen paras käytettävissä oleva yhteenveto pispalalaisesta rakennuskulttuurista. Pispala 2020 tulee olemaan Pienen punaisen kirjan jatkumo.

Kaavatyön valmistumista odotellessa suosittelun kaikille tutustumista myös arkkitehti Hanna Lyytisen tekemään Pispalan rakennustavat -kirjaseen. Arkkitehtitoimisto on perehtynyt erinomaisen hyvin Pispalan perinteeseen. Väliaikainen rakentamistapaohje on toteutettu tavalla, joka kunnioittaa Pispalan perinteistä arvomaailmaa ja antaa uudelle rakentamiselle monimuotoisuutta säilyttävän ohjeistuksen.

Pihoilla ja kaduilla toimiminen on osa perinteistä pispalalaista elämäntapaa, jonka tärkeänä osana on erilaisten ihmisten kohtaaminen ja kanssakäyminen naapurien kesken. Tähän liittyy läheisesti myös lasten turvallisuus ja viihtyminen. Pispalaa ei saa kehittää lokeroituun terassiasumisen suuntaan, vaan perinteinen sosiaalisuudelle ja kanssakäymiselle avoin asumisen malli pitää säilyttää.

Näiden arvojen ympärille haluamme rakentaa Pispala 2020 visiotamme. Näin uskomme Pispalan kehittyvän entistä viihtyisämmäksi ja asukasystävällisemmäksi paikaksi.

Lisää tietoa asukasyhdistyksestä ja pispalasta:

www.pispala.fi/asy

www.pispala.fi/pispafoorumi/punainenkirja

www.pispala.fi/pispafoorumi/kulttuuriymparisto/rakennustavat

HAULI TORNI

sai pysyvän valaistuksen

Haulitorni sai monen vuoden odotuksen jälkeen pysyvän valaistuksen tänä syksynä. Valaistuksen suunnittelijaksi palkattiin Annukka Larsen. Tilakeskus omistaa haulitornin ja se hoitaa valoista aiheutuvat sähkölaskut ja huoltokulut. Valojen suunnittelusta, asentamisesta ja tekniikasta aiheutuvat kustannukset tulivat kaupungin budjetista.

Haulitorni on ollut väliaikaisesti valaistuna kolme kertaa vuosina 2001, 2002 ja 2008.

– Vuonna 2001 tehtiin ensimmäinen valaistus muistoteoksena valokalan pioneerille Simo Leinoselle, joka asui Pispalassa ja oli ajatellut valaista Haulitornin ”sitten joskus eläkkeellä”, mutta hän kuolikin sitten jo 44-vuotiaana. Se oli ensimmäinen kerta kun torni nähtiin valaistuna ja se sai hyvää palautetta, muistelee Larsen.

Niinpä seuraavana jouluna valaisuihin tehtiin uudelleen yleisön pyynnöstä ja Larsenin sekä hänen työpaikkansa Valoa designin toimesta. Sen jälkeen ajatus tuntui unohtuneen hetkeksi kaupungilta. Onneksi Tamperelainen-lehden päätoimittajan Jari Niemelän ahkeran muistuttelun ja hänen sekä Hauli Bros -yhtyeen aloitteesta vuonna 2008 toteutetun 100-vuotisjuhlavalaisuksen ansioista asiaa liikahti jälleen hieman eteenpäin.

– Juhlavalaisuksen jälkeen tiedustelin tilakeskukselta, onko heillä mahdollisuuksia pysyvän valaistuksen toteutukseen. Itse pormestari oli luvannut rahat valaistukseen ja lopulta alkuvuodesta sain suunnittelutyön tilauksen ja lupauksen toteutuksesta, kertoo Annukka Larsen. Jos tällainen suunnittelutyö olisi helmikuussa pudonnut pöydälle ilman aikaisempaa kokemusta, olisi edessä ollut useita pitkiä öitä valoja testaillessa. Kolme aikaisempaa valaisukertaa opetti aika paljon tornista.

Projekti oli haasteellinen tornin monimutkaisen rakenteen takia. Va-

laistuksessa on erityisesti otettu huomioon ihmisten kulkureitit ja näkyvät. Lopputulosta voisi kutsua Larsenin mukaan epäsymmetriseksi valaistukseksi. Joiltakin puolilta lamput puuttuvat tyystin, kun taas haulitornin toiset sivut kylpevät useiden valaisimien loisteessa.

Tarkoitus on, että tornin yksityiskohtien muodot, valot ja varjot tulevat esille läheltä katsottaessa, kun taas esimerkiksi Nokian moottoritielle se näyttäytyy valaistuna maamerkinä. Turhan valon taivaalle heijastaminen on pyritty minimoimaan kuten myös sähkönkulutus. Valot menevät päälle hämäräkytkimellä ja keskellä yötä, kun ihmisiä ei ole liikkeellä niin runsaasti, osa valoista on sammuksissa.

Pispala on siis saanut ensimmäisen valaistun rakennuksensa, mutta millä tolalla Tampereen valaisu muuten on alan ammattilaisen silmin?

– Toimin Jyväskylän valaistuskoordinaattorina ja siellä on ymmärretty, että valo on todella monipuolinen työkalu kaupunkiympäristössä. Se tuo tietysti turvallisuutta ja viihtyvyyttä, mutta sitä voi käyttää myös hyväksi kaupungin markkinoinnissa. Kun ajatellaan esimerkiksi Tampereen rakennuskantaa, niin täällä on paljon vanhoja ja hienoja rakennuksia valaistavaksi. Kun haulitornin valot sytytettiin pormestari sanoikin, että Tampere on ollut vähän jälkijunnassa tässä suhteessa muutamia hyviä yksittäisiä projekteja lukuunottamatta. Ehkä tilanne kuitenkin tulevaisuudessa parantuu.

Uittotunnelin tuleva käyttö edelleen hämärän peitossa

Pispalan nippu-uittotunnelin kohtalo ratkeaa ensi keväänä. Tuolloin satama-mestari Matti Joki tuo uuden ehdotuksen putken tulevasta käytöstä yhdyskuntalautakuntaan.

Vahvin veikkaus on, että Joki esittää tunnelin avaamista veneiden siirtokanavaksi.

– Meidän pitää valmistella päätösesitys tarkemmin, koska esiin on noussut uusia seikkoja Pirkanmaan maakuntamuseon taholta, sanoo Joki.

Hän viittaa museon lausuntoon, jonka mukaan uittotunnelista pitää ennen sen uusiokäyttöä tehdä kulttuuriympäristöinventointi. Siinä selvitetäisiin, onko tunnelihankkeella vaikutuksia viereisiin muinaisjäänneksiin.

Tunnelin lähistöllä sijaitsee Pispalan kirkon alue ja Pispalan historiallisen ajan kyläpaikka. Tunnelin päällä on sijainnut Pispalan vanha markkinapaikka. Nämä ovat lailla rauhoitettuja muinaisjäännealueita.

– Emme estä tunnelin käyttöä veneiden siirrossa, mutta se edellyttää tunnelin historiallisten ominaispiirteiden huomioonottoa, tutkija Hannele Kuitunen maakuntamuseosta muotoilee.

Maakuntamuseo suhtautuu hieman penseästi siihen, että venekanavan mahdollisen rakentamisen yhteydessä purettaisiin raiteet, ratapölkkyt ja muut rakenteet Pyhäjärven puoleisesta päästä. Museon lausunnon mukaan tunnelin eteläisen sisäänkäynnin yhteydessä tehtäviä maanrakennustöitä täytyy arkeologisesti valvoa.

Hyhkyläiset vastustavat

Keskustelu uittotunnelista on käynyt kiivaana viime syksystä, jolloin tunnelin muuttamisesta veneiden siirtokanavaksi saatiin ensimmäisiä luonnoksia. Tunnelilla pidettiin huh-tikuussa katselmus, jossa tunteet kihahtivat pintaan. Lähialueen asukkaat pelkäävät luontoarvojen menettämistä, ”traktorirallia” ja sitä, että kevyen liikenteen turvallisuus vaarantuu. Ihmetelty on myös sitä, missä traktori ja traileri mahtuvat kääntymään Hyhkyn rannassa.

– Pitääkö täällä väistellä tulevaisuudessa traktoreita? Aivan turha hanke, eikä kuulu kunnan peruspalveluihin, jyrähtää Hyhkyssä asuva kansanedustaja Saara Karhu.

Venetunnelihanketta vastustava Hyhkyn kyläyhdistys tahtoo uittotunnelin alueen mukaan Ala-Pispalan uuden kaavan valmisteluun. Alue halettaisiin muuttaa kaavassa puistoksi. Venekanavaa vastustavat sallisivat kylläkin tunnelin muuttamisen kevyen liikenteen väyläksi. Poliisi taas on pitänyt tunnelia liian turvattomana moiseen.

– Onhan tässä keskustelussa tullut roisisti niskaan, mutta minun tulee virkani puolesta kehittää veneilyä Tampereella. On ihan järjetöntä pitää tyhjiällä tuollaista putkea. Kun pyörätieverkosto kasvaa, miksei se voisi toimia myös pyöräilyväylänä venekäytön ohella, pohtii satamamestari Joki.

Luontomatkailun palvelukseen?

Uusimman idean keskusteluun toi syksyllä luontomatkailuyrittäjä Pekka Tyllilä. Hän olisi valmis kускаamaan kanootteja tunnelin läpi. Tuolloin ei tarvittaisi traktoreita eikä trailereita. Kanootin alle voi rannassa vedessä uittaa mukana kulkevan pyörästä ja vetää sillä isompikin kanootti vaivatta järveltä toiselle.

– Maksaa suunnilleen saman verran, kuljetatko autolla kanootteja vai isoja purjeveneitä. Uittotunnelin kautta vietynä kustannukset pienenevät. Tunnelin kanoottikäyttö myös poistaisi turhia hiilioksidipäästöjä, sanoo Tyllilä, joka uskoo, että uittotunneli olisi omiaan piristämään pirkanmaalaisla luontomatkailua.

Kulttuuritekopalkinto Hirvitalolle

Teksti: Mikko Lipiäinen

Kuva: Tommi Taipale

Pirkanmaan taidetoimikunta myönsi Pispalan nykytaiteen keskukselle kulttuuritekopalkinnon 20.11. järjestämässään Taiteen asema ja aseet taantumassa -seminaarissa. Kunniakirjan ja 1500 euroa kävivät vastaanottamassa Vanhalla kirjastotalolla Pispalan kulttuuriyhdistyksen puheenjohtaja Mintu Metteri ja Hirvitalo-aktiivi Teemu Takatalo.

Pirkanmaan taidetoimikunnan varapuheenjohtaja Timo Pajunen (vas.), puheenjohtaja Pertti Timonen ja pääsihteeri Armas Ketonen ovat juuri ojentaneet palkinnon. Hirvitalo-aktiivi Teemu Takatalo julistaa palkintorahojen käyttötarkoituksen.

Palkitsemisperusteissaan Pirkanmaan taidetoimikunta kiitti Hirvitaloa laaja-alaisuudessaan hengästyttävän monipuolisesta, taiteiden raja-aitoja ylittävästä ja kulttuuritoimintaan aktivoivasta työstä. Sekä tekijöille, että yleisölle maksuttomana se muodostaa toimikunnan mukaan poikkeuksellisen onnistuneen ja nuorekkaan mallin vapaaehtoistyön mahdollisuuksista kulttuurin ja taiteen alueella. Lisäksi ympärilleen muodostuneen monikansallisen ja kulttuurisen verkoston ansiosta se toimii osaltaan tärkeänä yhteyskanavana ulkomaalaisiin taiteilijoihin.

Valtionvarainministeriön Raimo Sallaksen avaamassa, taloustaantumien vaihteluksia suomalaisen ja pirkanmaalaiseen kulttuurikenttään käsitelleessä tapahtumassa kuultiin monipuolisesti puheenvuoroja talouden, hallinnon ja kulttuurin eri toimijoilta. Oman panoksensa talouskeskusteluun toivat

myös hirvitalolaiset, sillä laatimansa kiitospuheen yhteydessä Takatalo ilmoitti Pispalan nykytaiteen keskuksen käyttävän saamansa palkintosumman lyhentämättömänä ensi vuoden näyttelykautensa taiteilijoiden näyttelykorvauksiin, joita alalla liian harvoin maksetaan. Varsinkin kuvataiteilijoiden teostensa esityspaikkanaan käyttämien gallerioiden kohdalla käytäntö on juuri päin vastoin: taiteilija maksaa tilan vuokran, hyvällä onnella apurahoista. Näin valtion ja säätiöiden taiteeseen antama raha meneekin Takatalon mukaan kiinteistönomistajille. Hirvitalo on ilmaisia näyttelytiloja tarjoamalla pyrkinyt antamaan mahdollisuuden sellaisille, joilla ei korkeita näyttelyvuokria ole mahdollista maksaa. Tarjoamalla edes nimellisen korvauksen tiloissaan esillä olleista töistä Pispalan nykytaiteen keskus pyrkii kannustamaan taiteilijoita luomaan entistä ennakolluultomammin kriittisempiä,

idioottimaisempia, herkempiä ja syvällisempiä teoksia, päättää Takatalo.

Pirkanmaan taidetoimikunta palkitsi ja huomioi

Pispalan nykytaiteen keskuksen lisäksi palkittiin myös kaksi muuta yhteisöä ja yksi taiteilija.

Toisen 1500 euron arvoisen kulttuuritekopalkinnon sai kangasalainen Ramppi-teatteri, ja Kulttuurityön kunniamaininta myönnettiin Sastamalan seurakunnalle siitä avarakatseisuudesta, joka johti Pyhän Olavin kirkon sisämaalausurakan antamiseen kuvataiteilijoille Osmo Rauhala ja Kuutti Lavonen.

2500 euron arvoisen vuoden taidepalkinnon sai musiikkipedagogi ja kuoronjohtaja Debra Gomez-Tapio saavutuksistaan säveltaiteen ja erityisesti kuorotoiminnan kehittämiseksi ja vahvistamiseksi maakunnassa.

Vanhan raja-aidan kunnostus

Teksti: Mårten Sjöblom
Kuva: Asko Parkkonen

Raja-aidan kunnostustyöt Varalan ja Härkikallion alueella ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Talkoilla on raivattu põheikkõä ja puisto-osaston metsurit ovat poistaneet vaarallisessa kunnossa olevat suuret kuuset. Raja-aidan parhaiten säilyneet osat ovat tulleet näkyviin. Museoviraston kilvet on saatu molempiin päihin.

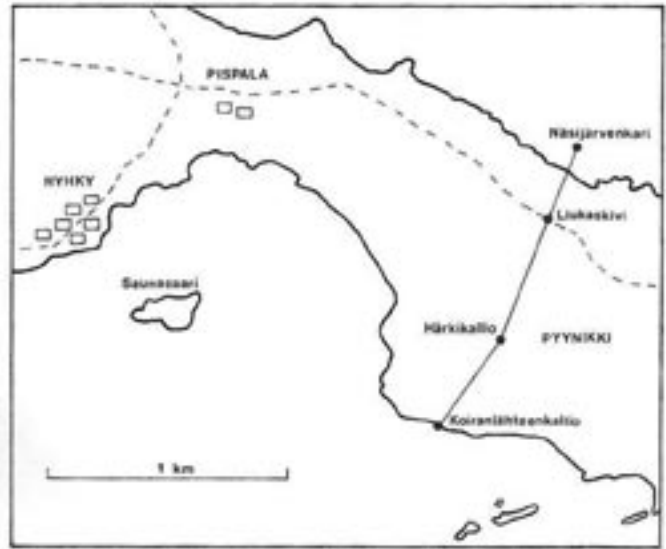
Suunnitteilla ovat opastaulut joihin tulee tietoa ja kuvia, vanhaa ja tuoreempaa.

Maininnan saa varmasti Vanhan Pirkkalan Historiasta löytyvä Aino-Liisa Miettisen karttapiirros Harjun jakokunnan ja Tammerkosken välisestä rajasta joka on muodostunut 1600-luvun puolivälin jälkeen. Pitäjänrajan kulku ja rajapaikat näkyvät siinä. Rajapaikat olivat nykyisen Varalan rannan Koiranlähteenkallio, Härkikallio (ilmeisesti paikassa jossa pulteriaitaa nytkin tukee paalumainen kivi), Liukaskivi, joka sijoittuneee Rajaportin kohdalle, sekä Näsijärvenkari joka nyt on täyttömaan alla Näsijärven rannassa.

Kristiina Harjula kuuli Unelma Pispalasta-kirjaa kirjoittaessaan Esteri Tumilta että: ”Järeä aita oli monelle Ylä-Tahmelan perheenäidille oikea piina. He nimittäin hakivat vetensä Pyynikin puolelta lähteestä, eikä Tahmelassa vuosisadan alussa ollut kauppaa josta olisi saanut tuoreta varaa, vaan maidot, voit ja leivät piti joka aamu kantaa mäkien yli kaupungin toreilta. Pulteriaita pidensi näitä matkoja monta sataa metriä. Jossakin vaiheessa naiset tekivätkin yhteisvoimin rautakankea apunaan käyttäen ylimääräisen kapean aukon kaivotielleen.

Mutta raastupaanhan he joutuivat, sakot rapsautettiin ja aita korjattiin entistä lujemmaksi.”

Vastaavanlaisia tarinoita varmaan monet lukijat ovat kuulleet. Kertokaa ne meillekin.

Harjun jakokunnan ja Tammerkosken välinen raja, joka oli myöhemmin pidetty myös kaupunginrajana, muodostui vasta 1600-luvun puolivälin jälkeen. Pitäjänrajan kulku ja tärkeimmät rajapaikat näkyvät sivuilla 37, 42 ja 52 olevissa karttapiirroksissa. Piirtänyt Aino-Liisa Miettinen.

Talkooporukan puuhamies Hannu Koskinen löysi raja-aidasta paalumaisen kiven, joka lienee muinainen Härkikallion rajapaikka.

80 Pyynikin näkötorni vuoden takaa, munkit tuoreita

Koska Pyynikin näkötorni täytti tänä vuonna 80 vuotta, oli toimittajan pakko raahautua Pispalan ulkopuolelle ja käydä testaamassa kuuluisan näkötornin kuuluisat munkit, kiivetä torniin ja katsoa Tampereetta hieman eri näkökulmasta. Henkiseksi tueksi kahvin ja munkin pariin lähtivät myös neljä henkilöä, joista kukaan ei ollut Tampereen alkuasukas, vaan peräisin eri puolilta laajaa Suomen maata.

Vaikka Pyynikinharju onkin maailman korkein pitkittäisharju, ennen torniin kiipeämistä ei korkealla olemista juurikaan noteerannut taitavaan ollessa täysin pimeä ja huomion kiinnittyessä varovaan askellukseen jään peittämällä maaperällä. Ainoastaan Tahmelasta kiipeämisen kiivastuttama hengitys paljasti ryhmän olevan tekemisissä jonkin elämää suuremman kokemuksen kanssa.

Vihdoin harjun laelle päästyämme avasimme oven lämpimään kahvioon ja tunsimme olevamme osana historiallista jatkumoa. Paikallahan on ollut näkötorni jo 1800-luvulta. Epäilen kuitenkin vahvasti etteivät paikalla silloin syödyt munkit olleet yhtä maukkaita, kuin munkit joita saimme maistaa hetken kuluttua kahvikupillissella ryyditettyinä. Vuosi 1918, jolloin punaiset antautuivat heiluttaen valkoista lippua näkötornin huipulta, oli ratkaiseva myös puiselle näkötornille. Sen yläosa oli irronnut ja pudonnut maahan, eikä sitä katsottu korjaamisen arvoiseksi. Päätettiin rakentaa uusi torni, joka nykyään tunnetaan Pyynikin näkötornina. Sen rakentamiselle perustettiin erityinen rahasto vuonna 1925 ja se valmistui 1929.

Kahvikupin äärellä sivusimme nopeasti aiheita aina munkkien syömisestä ja huulten lipomisen yhteydestä armeijan sotilaskiekkien munkkeihin, jonka jälkeen lähtivät ajatuksemme uusille urille ja suuntasivat lapsuuteen. Vähitellen kävi kuitenkin selväksi, että ne lapsuuden näkötornikokemukset, joihin meidän oli tarkoitus artikkelin tässä vaiheessa pureutua, olivatkin juuri kokemuksia näkötornitommuudesta.

Tästä syystä oli ryhmämme riennettävä ylös punagraniittisia portaita aina Vilho Kolhon suunnitteleman tornin huipulle asti. Olihan tämä uudempi kaupungin rakennuttama näkötorni koettava perin pohjin. Yleneminen suoritettiin omin jaloin ja kiiruhtamatta. Olihan joukossa myös korkean paikan kammosta kärsiviä ihmisiä. Ennen viimeisellä tasanteella sijaitsevan oven aukaisua ja ulos astumista aloitimme varovaisen pohdinnan tornien merkityksestä.

Nykyaikana, niin meistä tuntui, ei torneilla ole mitään käytännön arvoa. Emme päässeet yksimielisyyteen siitä, miksi torneja ylipäättään rakennettiin. Eräs ehdotti ihmisen ikiaikaista kaipausta jonnekin ylös. Johan raamattussakin mainitaan eräs näkötorniin

ja Baabeliin liittyvä selkkkaus. Toinen taas kiinnitti huomion tornin falliseen olemukseen yhden pohdittaessa ihmisen tarvetta päästä silloin tällöin irti rutineista ja saada katsoa kotikaupunkiaan kokonaisuutena eri mittakaavassa kuin se tavallisesti näyttäytyy. Ilmi tuli myös näkemys ryhmän huonosta yleissivistyksestä ja siitä miten tällainen kokemus sen ikään kuin paljastaa. Tämä hylättiin kuitenkin liian kaukaa haetuna, jopa naurettavana ajatuksena.

Ehkäpä vihje syystä rakentaa torni Pyynikille löytyykin vanhan tornin nimestä. Sitä kun kutsuttiin Ilomäen torniksi. Näkeehän sieltä Tampereen valot, keskustasta nousevan höyrypilven, Pirkkalan Bauhausin ja moottoritiet jotka johtavat muille paikkakunnille ja muihin kaupunkeihin. Kaikki siellä alhaalla, niin pienenä.

PYYNIKIN NÄKÖTORNI

- rakennettu vuonna 1929
- 152 metriä meren pinnasta
- 26 metriä korkea
- apulaiskaupunginarkkitehti Vilho Kolhon suunnittelema
- rakennettu Pyynikin punagraniitista

Yhteisötalaille tuki kaupungilta: Rajaportin sauna, A-kilta ja Kurpitsatalo poistettiin myyntilistalta

Tahmelan monitoimitalon (A-Kilta) säilyttämisen puolesta luovutettiin pormestarille noin 750 allekirjoittajan adressi. Siinä korostetaan muun muassa talon tärkeyttä eri-ikäisten ihmisten julkisena ja avoimena kohtauspaikkana. Kuvassa asian puuhahenkilöt Kari Laamanen, Eija Valve ja Paul 'Putte' Grönlund.

Kuluvan vuoden aikana on ihmetelty kaupungin kiinteistöjen myyntilistaa, jolla Pispalastakin ovat olleet otsikossa mainitut kohteet. Tämä lähinnä Tilakeskuksen ja muiden virkamiesten niin sanotun realisoituyöryhmän laatima lista oli maanantaina 30.11. kaupunginhallituksen suunnittelujaoston käsittelyssä. Päätös oli Pispalan yhteisötalaille myönteinen: kaikki kolme poistettiin myyntilistalta. Päätökseen vaikutti varmaankin myös talojen kaikkialta kaupungista olevien käyttäjien voimakkaat kannanotot talojen puolesta. Esimerkiksi A-killan talon säilyttämisen puolesta luovutettiin adressi pormestarille ennen kokousta.

Rajaportin sauna pihataloineen poistettiin listalta yksimielisesti. Samoin Kurpitsatalo ainakin toistaiseksi, sen tuleva käyttö ratkeaa lopullisesti asemakaavamuutoksessa, joka vie vielä muutamia vuosia. A-killan talosta äänestettiin ja se poistettiin myynnistä äänin 4-3. Poiston puolesta olivat Erkki Axen (kok), Mikko Kriikku (kesk), Niina Rissanen (vihr) ja Hanna Tainio (sdp). Myyntilistalla pitämisen puolesta äänestivät pormestari Timo P. Nieminen (kok), Irja Tulonen (kok) ja Jari Heikkilä (vas).

Yhteisötoiminnan tuki on osa kaupungin palvelutehtävää

– Talouksissa on yhdistysten hoitamaa arvokasta yhteisöllistä ja sosiaalista toimintaa, jollaisten turvaaminen kuuluu mielestämme kaupungin peruspalvelutehtäviin. Siksi toiminnan jatkuminen nähtiin järkeväksi turvata kaupungin omistuksella jatkossakin, perustelea päätöstä Niina Rissanen.

– Nyt eletään sitten tämän päätöksen mukaan, päättäjien linjaus on se, että talot pidetään kaupungilla ja toiminta niissä jatkuu entisten sopimusten mukaan, toteaa päätöksestä johtaja Ilkka Ojala Tilakeskuksesta, joka taloja kaupungin puolelta hallinnoi.

– Päätös on helpottava, toivotavasti se myös pitää, vaikka olikin äänestyspäätös. Jatkoksi toivotaan pitkäaikaista talon ja sen toiminnan kehittämissuunnitelmaa sekä sopimusta vähintään 10 vuodeksi, jotta Kilta voi jatkaa talon palvelujen kehittämistä luottavaisin mielin, sanoo päätöksestä A-killan toiminnanjohtaja Vesa Vaittinen.

Poliittisten päättäjien Suunnittelujaostossa tekemä päätös merkitsee sitä, että Pispalan talot ja niiden toiminta arvostetaan uudelle tasolle. Ne ovat

yhdistysten ja kaupungin yhteisenä hyvin toimivana palvelujen tuotantona osa kaupungin perustehtävää hyvinvointipalvelujen tuottamiseksi kaupunkilaisille.

Hirvitalo ym. kiinteistötoimen talot – kaavoitus ratkaisee

Tilakeskuksen hallitsemien talojen lisäksi Pispalassa on kiinteistöjä myös kaupungin kiinteistötoimella: Hirvitalo (Hirvikatu 10) toimii Pispalan kulttuuriyhdistyksen taidetalon, Pispalanharju 32 asuntona ja Ratakatu 5 Rajaportin saunan varastotilana.

Kiinteistöjohtaja Mikko Nurminen kertoo, että näiden talojen osalta odotetaan Pispalan uuden asemakaavan valmistumista. Kaavoituksen yhteydessä harkitaan tarkemmin niiden tuleva käyttö ja mahdollinen myynti tai säilyttäminen kaupungin omistuksessa.

Kaavoituksen valmistuminen kestää arvioiden mukaan ainakin 2-5 vuotta riippuen mihin kaavan osa-alueeseen kohteet kuuluvat.

www.hirvikatu10.net
www.tampereena-kilta.fi
www.rajaportinsauna.fi
www.pispala.fi/kurpitsa/

Uusi rakennustarkastaja: Rakennusvalvontaan lisää soveltuvuusharkintaa

- Pispalan suojelukaavalla hyvät tavoitteet

Kaupungin rakennusvalvonta sai keväällä uuden päällikön eli rakennustarkastajan. Kalevi Lammi jäi vuosikymmenien työn jälkeen eläkkeelle ja työn jatkajaksi valittiin arkkitehti Eija Muttonen-Mattila, joka teki vastaavaa työtä tähän saakka Vaasassa. Rakennusvalvonta siirtyi näin insinöörivetoisuudesta arkkitehtijohtoiseksi. Muttonen-Mattilan mukaan tämä tulee jossain määrin näkymään toimintalinjassakin niin, että lupaharkinnassa rakennushankkeiden laatua arvioidaan entistä tarkemmin ympäristöön soveltuvuuden kannalta. Pispalan alueen rakennuslupa-arkkitehtina jatkaa edelleen Esa Perttunen.

Uusi rakennustarkastaja vieraili katselmuskiireidensä lomassa Pispalassa marraskuun lopulla, ja teimme myös pienen kierroksen Pispalan maisemissa. Muttonen-Mattila on Tampereen opiskeluaikoinaan 1970-luvulla tehnyt Pispalassa joitain harjoitustöitä ja yleishuomio oli nyt se, että aikamoinen muutoksen aalto on käynyt, mutta onneksi vanhaakin on säilynyt. Silmiin pistivät myös useat tyhjillään ja rappeutumassa olevat vanhat rakennukset, jotka kaikki ovat Pispalan rakennusinventoinnissa I-luokan arvorakennuksia. Jotkut niistä ovat kaupungin omistamia.

– Rakennusvalvonnan yksi tehtävä on valvoa rakennetun ympäristön hoitoa. Lain mukaan omistajan on huolehdittava kiinteistönsä kunnosta. Otamme tämän seurannassa aktiivisemman osan. Yksi hyvä keino huolehtia talosta on pitää se jossain käytössä. Vaikka vuokrata johonkin käyttöön jos omistaja ei itse sitä tarvitse, suosittelee Muttonen-Mattila.

Laadullisempaa lupaharkintaa

Rakennusvalvonnan päätehtävä on rakennuslupien käsittely ja esittely niistä päättävälle Yhdyskuntalautakunnan Ympäristö- ja rakennusjaostolle. Lupaharkinnassa rakennusvalvonnan on noudatettava Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) ja asemakaavan määräyksiä.

MRL sisältää myös tulkinnanvaraisia pykälä 117 §:n mukaan rakennushankkeen on sovellettava sen rakennettuun ympäristöön ja maisemaan sekä täytettävä kauneuden ja sosiaalisen vaatimukset. 118 §:n mukaan rakentaminen ei saa turmella kulttuurimaisemaa.

– Myös nämä pykälät ovat osa lakia ja käytettäviksi tarkoitettu. Aikaisemmassa työssäni Vaasassa olen niitä käyttänyt perusteena rakennuslupien hylkäämiselle ja nämä päätökset ovat kestäneet myös valitusprosesseissa. Myös Tampereella näitä perusteita tullaan jatkossa käyttämään tarvittaessa enemmän. Tämä edellyttää rakentamisen suunnittelun laadun nostoa sekä rakennetun ympäristön parempaa huomioimista, myös lupien käsittelyssä ja päätöksenteossa, linjaa Muttonen-Mattila.

Asemakaavoitukseen lisää vuorovaikutusta

Pispalan käynnissä olevaan asemakaavoitukseen uusi rakennustarkastaja on tutustunut vasta yhdessä viranomaisen ohjausryhmän kokouksessa. Hän pitää niin sanottua suojelukaavan tekoa tavoitteiltaan hyvänä.

– Toivotaan että saamme uudesta kaavasta toimivan työkalun rakentamisen ohjaamiseen. Kaavasta ei saisi siksi tehdä liian monimutkaista ja tulkinnanvaraista. Hyviä ja toimivia esimerkkejä suojelukaavoista löytyy

Teksti ja kuvat: Veikko Niskavaara

esimerkiksi vanhasta Porvoosta ja Raumasta. Kaavan teossa pitäisi löytää asukkaiden, kiinteistönomistajien ja eri viranomaisten yhteinen tahtotila tavoitteista. Tätähän on Pispalassa pohjustettu KaOs-projektilla, mikä on mainiota, sanoo Muttonen-Mattila.

– Nythän kaavoittajalla on käynnissä rakennusoikeustarkastelu ensimmäiselle kaava-alueelle. Siinä tarkastellaan toteutuneita rakennusoikeuksia ja vaihtoehtoja sille, miten niitä tulevaisuudessa kaavassa voitaisiin määritellä. Rakennusvalvonnan näkökulmasta olisi hyvä, jos olemassa olevia rakennusoikeuksia voitaisiin tarvittaessa myös muuttaa. Näin miljöön säilyminen ja arvo turvattaisiin, eikä ylisuuria rakennushankkeita tulisi käsittelyyn. Mahdolliset rakennusoikeuden muutokset tulee kuitenkin tehdä yhteisymmärryksessä kiinteistön omistajien kanssa. Tämänkaltaisessa kaavamuu- toksesta olin mukana Vaasassa, ja siellä se onnistui ilman, että yhtään oikeusvalitusta tuli tehdystä suojelukaavasta, kertoo Muttonen-Mattila.

Lisää vuorovaikutusta kaavoittajien ja asukkaiden välillä tarvitaan siis edelleen. Syksyn ajan aikalailla pysähdyksissä ollut osallisyhdytoimintaa on ehdotettu virkistettäväksi vaikkapa yhteisellä kokoontumisella viranomaisista koostuvan kaavoituksen ohjausryhmän kanssa.

Myös rakennustarkastaja kuuluu tähän ohjausryhmään. Muttonen-Mattila pitää erinomaisena ajatusta siitä, että siinä olevat tahot pääsisivät keskusteluyhteyteen asukkaiden ja kiinteistönomistajien kanssa.

Kuntotutkimukset ennen suojausta – korjausavustuksia korotettava

– Mitä aikaisempi ja syvempi vuorovaikutus on eri viranomaisten ja osallisten välillä, sen parempi.

Näin voidaan välttää pitkiltä valitusprosesseilta ja saadaan aikaan laaduk- kaampia luonnoksia ja lopputuloksia.

Ennen suojelupäätöksiä on tehtävä puolueettomat kuntotutkimukset, jotta varmistutaan siitä, että talon säilyttäminen on mahdollista. Suojelumerkintöjä voi olla monentasoisia. Niistäkin löytyy hyviä esimerkkejä esimerkiksi Porvoosta. Suojelusta ja mahdollisesta lisärakennusoikeuden vähentämisestä on mahdollista antaa kaavassa hyvitystä omistajalle.

– Esimerkiksi vinttikerroksen asuin-käyttöoikeuksia tai muuta joustoa tontin käytössä, sanoo Muttonen-Mattila.

– Myös korjausrakentamisavustukset tulisi nostaa aivan uudelle tasolle. Tästä on jo tehty esityskin ympäristöministeriölle Suomen historiallisten kaupunkien yhdistyksen toimesta. Korotettu avustusmenettely pitäisi saada myös Pispalan kaltaisille valtakunnallisesti merkittävälle kaupunginosille. Sillä voitaisiin vaikkapa kompensoida sitä, jos tontinomistaja luopuu vapaaehtoisesti osasta käyttämättä olevista rakennusoikeusneliöistään.

Suojeltaviksi tulevien rakennusten muuttamisen ja laajentamisen sallimi-

nen on herättänyt Pispalassa runsaasti keskustelua. Rakennustarkastajan mielestä se tulee sallia. Taloja ei tarvitse museoida. Mutta näissä tapauksissa suunnittelun pitää olla korkeatasoista ja se pitää tehdä vanhan talon arkkitehtonisten arvojen ehdoilla.

– En puoltaisi suojellun talon katu-tilan puolelle laajennuksia tai merkittäviä muutoksia, mutta pihan puolelle tehtävät tyylikkääst laajennukset ovat mielestäni ihan mahdollisia, toteaa Muttonen-Mattila.

Korjausrakentamiskeskus Pispalaan?

Asemakaavoitusta valmistelleen KaOs-projektin piirissä nousi esille idea korjausrakentamiskeskuksen saamisesta Pispalaan. Keskus voisi pitää sisällään korjausrakentamisen neuvontaa, varaosapankin korjaajille sekä rakennusvalvonnan ja Maakuntamuseon neuvonta- ja ohjauspalveluja. Vastaavia keskuksia toimii esimerkiksi Raumalla, Porissa, Oulussa ja Äetsässä.

Varmasti Pispalastakin löytyisi sopiva talo tällaiselle toiminnalle kunhan toiminnan muoto ja järjestäjät löytyvät.

– Pidän ajatusta oikein hyvänä. Sitä täytyy lähteä kaupungin, yhdistysten ja muiden tahojen kanssa yhteisesti kehittämään. Mukaan voisi liittää myös energianeuvonnan. Sen lisäämiseen kaupunki on jo sitoutunut osana ilmastomuutoksen vastaista työtä, sanoo Muttonen-Mattila.

Pispalan KaOs-projekti:

<http://www.kaosprojekti.net/>

Korjauskeskuksia muualla:

Vanhan Rauman korjausrakentamiskeskus:

<http://www.rauma.fi/ymparisto/html/tammela1.htm>

Porin rakennuskulttuuritalo Toivo:

<http://www.pori.fi/smu/toivo>

Oulun korjausrakentamiskeskus:

<http://www.ouka.fi/pora/>

Äetsän rakennusperintökeskus

Treeva:

<http://www.treevanetti.net/>

Uusi rakennustarkastaja Eija Muttonen-Mattila Pispalan maisemissa Rajaportilla. Löylyyn hän ei vielä ole ehtinyt, mutta aikomus on tulla piakkoin. Rakennustarkastajan mielestä Pispalan vanhoja arvotaloja ei saisi seisottaa tyhjiillään rappeutumassa (kuvassa Haulikatu 6).

Kaavoittajia tapaamassa

Pispalalaisen edustajat tapasivat marraskuun puolivälissä kaupungin kaavoituksen edustajia. Paikalla olivat kaavan tilaaja asemakaava-arkkitehti Sakari Leinonen, kaavan tekevät arkkitehdit Riikka Rahkonen, Minna Kiviluoto, Jouko Seppänen sekä erikoissuunnittelija Ulla Tiilikainen, joka koordinoi kaavoitustyötä.

Parin vuoden intensiivisen kansalaisosallistumisen jälkeen Pispalan kaavoitusprosessissa on ulospäin näyttänyt vallitsevan puolisen vuotta hiljaiseloa. Tämä on osaltaan herättänyt kysymyksiä siitä, raukeaako suurin odotuksin tapahtunut kansalaisten osallisuus sikseen.

Ulla Tiilikainen totesi, että uusi rakennustapaohje viimeisteltiin valmiiksi kesällä ennen lomia. Riikka Rahkonen kertoi, että rakennusoikeus- ja suojeluperiaatteen muodostamiseen on paneuduttu syksyn aikana tutkimalla tonttien tilannetta. Lisäksi on pyydetty kommentteja rakennusvalvonnan, maakuntamuseon ja ympäristökeskuksen viranomaisilta. Tarkoitus on, että ensi vuoden alkupuoliskolla voitaisiin esitellä rakennusoikeus- ja suojeluperiaatetta koskevat vaihtoehdot osallisille.

Sakari Leinonen tähdensi, että tämä suunnitteluvaihe ei voikaan olla erityisen ulospäin näkyvä vaihe. Voi sanoa, että meneillään on sellaisen kaavoituksen työkalun synnyttäminen ja hiominen, jossa on huomioitu niin suojelutarpeen näkökohdat, kuin myös rakennusoikeuteen liittyvät intressit. Tarkastellaan keinoja ja arvioidaan niiden vaikutuksia. Periaatevaihtoehtojen nähtävänäolon aikana saadaan palautetta, jonka perusteella linja valitaan. Rahkonen mainitsi, että varsin yksityiskohtaisia toiveita saatiin runsaasti osallisilta osallistumisvaiheen tuloksena. Rakennusvalvonnan ja ympäristökeskuksen puolelta näin yksityiskohtaisia esityksiä eikä toiveita aikaisemmin ollut saatu. Toiveiden yhteensovittaminen on suuri työ, jota

nyt syksyllä on tehty. Nyt alkaa jo olla melkoinen arsenaali yksityiskohtaisia esityksiä myös näiltä viranomaisilta. Hahmotettavana olevaa kaavoituksen periaatetta on voitava soveltaa kaikilla kolmella Pispalan kaavoitusalueella. Santalahden osalta periaate tulee olemaan toinen.

Suojelu ja intressit

Märten Sjöblom toi esille, että vuorovaikutteisen kaavoitusprosessin alkuvaiheen jälkeen on virinnyt epäluuloa virkamiesten toimintaa kohtaan. On koettu, että myös alkaneen suunnitteluvaiheen aikana olisi saatava tietoa. Sjöblom halusi myös tietää, mitä ongelmakohtia tässä vaiheessa on nousut esille. Onko esimerkiksi suojelun kompensointi lisärakennusoikeuksilla sellainen? Kaupunkihan on ilmoittanut, että pyrkimys on aikaansaada kaava, joka toteuttaa sille asetetun tavoitteen aiheuttamatta korvausvelvoitteita.

Sakari Leinonen totesi, että Pispalan perusluonne monipuolisena, luonnonvoimaisesti rakentuneena kaupunginosana muodostaa jo sinällään ongelman, joka voidaan pukea sanoiksi: yhteinen tekijä alueella on, ettei yhteistä tekijää ole olemassa. Niinpä ajattelu suojelutarpeetkin huomioivasta kaavasta ei ole helppoa, kun on hyväksyttävä lähtökohtainen erilaisuus. On arvotettava suojelukohteiden merkitys ja se mitä ympärille sitten voidaan rakentaa.

Sjöblomin kysymykseen suojelukohteiden valikoinnista vastasi Rahkonen,

että ne tulevat kaavassa perustumaan rakennusinventointiin, jolloin käyttöön ovat tulossa eritasoiset rakennusten suojelumerkinnot. Tulee myös merkintöjä arvoalueista ja pihapiireistä.

Ulla Tiilikainen korosti, että käynnissä olevan työvaiheen sisältönä ovat myös täsmälliset kaavajuridiset kysymykset ja ongelmat, joita ei vielä voida käsitellä yksityiskohtaisesti esimerkiksi osallisryhmien kautta. Rahkonen huomautti, että viranomaisillakin on ollut joistakin asioista keskenään erilaisia ajatuksia. Nyt tutkitaan myös muiden kaupunkien kaavoitusratkaisuja ja käytäntöjä. Asiaa hankaloittaa se, että osa tutkittavista kaavoista on tehty ennen nykyistä, uudistettua maankäyttö- ja rakennuslakia. Tietoa on koottu myös oikeustapauksista suojelukaavo- ja seuranneista valituksista.

Märten Sjöblom toi esille, että Pispalassa tehdyn asukaskyselyn mukaan noin joka viides vastaaja oli oman talon kaavallisen suojelun kannalla. Toisaalta kyselyn vastausprosentti oli varsin alhainen, joten epäselvää on, kuinka paljon tutkimuksessa selvinneen noin 60 talon suojelukiinnostus nousee lopullisessa vaiheessa. II-vaiheen rakennusinventointi saadaan loppuun ensi vuonna ja tulokset kytetään kaavoituksen suunnitteluun, sanoi Sakari Leinonen.

Asukkaiden vaikutus

Tampereella ja tähän mennessä ilmeisesti koko maassa ainutlaatuisen kattava ja syvälle luotaava paikallisten asukkaiden osallisuus asemakaavan uusimisen alusta alkaen on osaltaan uuden rakennuslain säädösten seura-

usta, mutta myös perinteisten pispalalaisen aktiivisuuden tulosta. Sjöblom halusi tietää, kuinka KaOS-projektina tunnetun aktiivisuuden tuloksia on tarkoitus huomioida varsinaisessa kaavoitustyössä.

Leinosen mukaan vaikutus on jo KaOS-projektin aikana tuonut asuk-

kaiden näkökulmien, päämäärien ja arvojen kokonaisuuden, ja myös samalla moninäänisyyden hienosti esille. Se vaikuttaa jo sinällään vahvasti kaavoittajien ajattelussa. Mutta näkemykset on voitava muotoilla myös perustellun päätöksenteon kielelle, työkaluiksi, jotka puolestaan aliste-

taan jatkossa julkiselle keskustelulle. Kolmannessa vaiheessa, konkreettisen ja yksityiskohtaisen kaavoitustyön kuluessa pyritään vastaamaan asukkaiden täsmälliseen palautteeseen. Se on taas vuorovaikutteisempi vaihe.

Silloin keskustelu siirtyykin jo tonttitasolle: tuleva asemakaava on huomattavasti yksityiskohtaisempi kuin aiempi.

Jouko Seppänen tähdensi, että uuden rakennuslain tarkoitus on kansalaisten varhaisen kuulemisen kautta saada mahdollisimman paljon tietoa, jonka kaavan laatija sitten kokoaa hyväksymiskelpoiseksi ehdotukseksi.

Santalahden osalta Sjöblomin kysymykseen Seppänen vastasi, että alueen kiinteistönomistajia on koetettu saada liikkeelle tarkastelemaan maankäyttösuunnitelmia käydyssä keskustelun ja osayleiskaavan vaatimien asioiden pohjalta. Tietävästi läntisen päänt maanomistaja olisi teettänyt uusia suunnitelmia, joiden sopivuutta kaavaan ei ole käyty lävitse.

Arkkitehti Riikka Rahkonen laatii Pispalalle asemakaavaa.

Asemakaava-arkkitehti Sakari Leinonen Pispalan Palapeli -konferenssissa 2008.

Santalahti on toista maata

Santalahden kaavoitus perustuu kaupungin mielestä erilaisiin arvoihin ja tilanteeseen kuin Pispalan kaavoitus, vaikka Santalahtea eri yhteyksissä on tarkasteltu rakennetun kulttuuriympäristön osana. Kaupungin näkemystä perustellaan muun muassa valtakunnallisten liikenneväylien sijainnilla.

Sjöblomin tiedusteluun melusuojauksesta Seppänen totesi, että Paasikiventien meluvaikutukset pyritään hoitamaan korttelirakenteella, mutta radan vaikutusta lievennettäneen melukaiteella. Rakennusryhmien massoi-

tus ja sijoittelu on tavoitteena toteuttaa pienemmällä mittakaavalla kuin alueella ensin ideoitu korttelirakentaminen. Näkymät Näsijärven rantaan pyritään turvaamaan paloittaisilla aukoilla Pispalan valtatievinkkelistä.

Seppänen uskoo Santalahden kaavasta ja toteutuksesta tulevan pispalalaisittain myönteisemmän kuin vuosikymmen sitten oli näkyvissä. Asiaan ovat vaikuttaneet keskustelun lisäksi tärinään, meluun, ilmanlaatuun ja kulttuuriympäristöön liittyvät huolenaiheet ja painotukset. Alueesta ei voi tulla pispalalaista rakennustaval-

taan, mutta ei myöskään lähiömäistä. Joka tapauksessa rakentamisen mittakaavan voi ounastella supistuvan aiemmin uskotusta.

Kaikkiaan kaavoittajien puolella halutaan korostaa asukkaiden ja osallisprosessin vaikutusta alkaneeseen asemakaavan uusimiseen. Jo rakennustapaohjeeseen on pispalalaisella keskustelulla ollut suuri vaikutus, mainitsi Ulla Tiilikainen.

Kaupungin kaavoitussivut:
www.tampere.fi/kaavatjakiinteistot/kaavoitus/asemakaavoitus/pispala
 KaOs-projekti: www.kaosprojekti.net

Pispalan asemakaavoituksen kuulumisia Rakennusoikeus-osallisryhmän näkökulmasta

Teksti: Antti Ivanoff,
Rakennusoikeusryhmän yhteyshenkilö

Pispalan asemakaavoitusprosessi on käynnissä jo kolmatta vuotta ja rakennusoikeusteeman ympäriltä käynnistynyt osallisryhmä on kokoontunut tänä aikana 15 kertaa. Yhteistyön aikana olemme antaneet kaavoittajalle paljon rakentavaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmista niiden nähtävilläoloaikoina. Tähän materiaaliin voi käydä tutustumassa osoitteessa: www.pispala.fi/kaavoitus/?cat=8

Eteneminen yhdessä ja erikseen kaupungin kaavoituksen kanssa

Aktiivisesti alkanut yhteistyö on tämän vuoden aikana ollut suvantovaiheessa. Valitettavasti on vaikuttanut siltä, että kaavoittajalla ei ole aikaa jatkaa hyvää vuoropuhelua ja yhteistyötä Pispalan asemakaavan osallisten kanssa.

Kun Rakennusoikeus-ryhmän vetäjänä kävin viimeksi tervehtimässä kaavoittajaa, ei ollut enää puhettakaan informaation avoimesta jakamisesta. Rakennusoikeus-vaihtoehtotarkastelun materiaalia on kaavoittaja työstänyt jo vuoden päivät ilman valmiutta jakaa tietoa tai ottaa kommentteja työn avuksi.

Rakennusoikeusryhmän syyskuun kokouksessa välitettiin seuraavanlaisia – varsin teräviä – terveisiä asemakaavoituksen virkamiehille:

– Hakkaamme tässä päätä seinään, elleivät asiaa hoitavat virkamiehet hallitse maankäyttö- ja rakennuslakia.

– Miten taataan tasa-arvoisuus, kun muun muassa Ylä-Pispalassa rakennustapaohjeen sallima rakennusleveys on jatkossa vain seitsemän metriä, kun Ansionkalliolle on rakennettu mammuttitaloja ja Santalahteen on tilauksessa täysin eri näköinen kaava?

– Pispalan kaavoitus tulee toteuttaa siten, että monimuotoisuus, ihmisläheisyys ja moniarvoisuus säilyy ja kehittyy edelleen. Maiseman kauneus

ja talojen erilaisuus sekä pienet epä-säännölliset muodot ovat tärkeitä osa Pispalaa.

– Älkää virkamiehet polkeko tavalista mökkiläistä, kohdelkaa häntä ihmisenä ja mökin omistajana. Hän ei ole hallintoalomainen.

Pispalan uuden asemakaavoituksen haasteena on myös se, että kaavoittaja on oman työnsä helpottamiseksi jakanut Pispalan erillisiksi alueiksi, jotka kaavoitetaan vaihteittain. Kun haetaan yhtenäisiä kaavaratkaisuja, on syytä kysyä miten jollakin alueella tehty päätös vaikuttaa seuraavien asemakaava-alueiden osallisten mielipiteiden huomiointiin.

Minkälaisen rakentamisen kaupunki sallii tällä hetkellä?

Pispalassa on rakennuskielto. Yksi näkyvä esimerkki kaavoitustilanteen hankaluudesta koskee Pispalanharjulla valitettavasti palanutta vanhaa puutaloa. Kiinteistön asukkaat joutuivat toteamaan, että ainoa aikataulullisesti mahdollinen ratkaisu on kiinteistön ennallistaminen, vaikka sekä taloudellisesti että rakenteellisesti talon rakentaminen alusta loppuun entisen kaltaisena olisi ollut järkevämpää.

Jos kiinteistön omistajalla on aikaa käydä keskustelua kaupungin kanssa vuosikausia poikkeuslupa-menettelyn kautta, niin esimerkiksi seuraavia poikkeamislupia on tähän mennessä saatettu myöntää rakennuskielto-alueelle:

- Uuden omakotitalon rakentaminen
- Rakennuksen korottaminen 40 cm
- Parvekkeen ja terassin rakentaminen
- Rakennuksen laajentaminen parilla metrillä
- Kylmän ullakon muuttaminen asuinitalaksi

On hienoa, että yllämainitut poikkeusluvut on myönnetty. Pienellekin muutokselle tulee kuitenkin varsin

paljon hintaa, kun prosessi työllistää suunnittelijoita, kaupungin virkamiehiä ja luottamushenkilöitä. Lisäksi kaupunki kehtaa vielä lähettää laskun aiheuttamastaan lisävaivasta. Olisi toivottavaa, että kaavoittaja antaisi luvat rakennusten remontointiin helpommin ja pystyisi näin itsekkin keskittymään oleelliseen kaavatyöhön.

Kaavoituksessa keskeisiä, rakennusoikeustyöryhmän mielestä huomioitavia asioita

Rakennusoikeustyöryhmä toivoo koko Pispalaa yhtenäisesti ja tasa-arvoisesti käsittelevää kaavaratkaisua. Suojeluratkaisut tulee hakea tontikohtaisesti kiinteistön omistajien kanssa yhteistyössä. Pispalan kehittymistä viihtyisänä asuinalueena tulee tukea ja tonteilla tulee sallia tarvittavaa täydennysrakentamista. Seuraavia Pispalan erityispiirteitä tulee kehittää ja niillä voidaan vaikuttaa koko alueen viihtyvyyteen ilman, että kenenkään oikeuksia poljetaan:

– Puistot ja viheralueet sekä tätä kautta syntyvä puutarhamaisuus tulisi säilyttää.

– Turvallisuusnäkökulmat tulee huomioida suunnittelussa mukaanlukien liikenneläpät, läpiajoliikenne ja asumisturvallisuus.

– Lasten perinteiset leikkipaikat on säilytettävä. Katu ei saa olla ainoa leikkipaikka.

– Vanhojen rakennusten säilymiseksi niiden laajentaminen eri muodoissaan on sallittava.

Kaavoituksen kriittistä tarkastelua

Pispalan kaavoituksen osallisten ei tule katsoa vaaleanpunaisten silmälasien läpi kaavoittajan toimintaa, vaan meidän on oltava aktiivisesti mukana tekemässä uutta kaavaa. Se on sekä meidän että kaupungin etu.

Keskustelua on herättänyt se, että kaupungin itse hallinnoimilla uusilla

osallisyhmillä "Ia", "Ib", "IIa", "IIb", "IIIa" ja "IIIb" ei ole ollut toimintaa. Valitettavasti niin sanottu virkavetoisuus on ilmeisesti huono tapa saada aitoa kuntalaisvaikuttavuutta. Aidossa osallisyhmätoiminnassa ei kaupungilla ole veto-oikeutta, vaan puheenjohtajat, sihteerit ja kokousten vetäminen tulee suunnitella yhdessä sopien. Tärkeää on järjestää laissa edellytetty asukkaiden ja osallisten osallistuminen. Ei siis pelkästään heille tiedottaminen.

Toivokaamme, että pispalalainen henki näkyy kaavoituksen lopputuloksessa. Koska sitä emme tiedä vielä tänä jouluna, niin voimme toivoa valkeaa joulua kaikille pispalaisille ja iloista talven viettoa.

Taivas TV7 on suomalainen kristillinen televisiokanava, joka tuo **HENKEÄ JA ELÄMÄÄ KOTIISI**

Kanavapaikka
Tampereella

23

TV7

Ohjelmat reaaliaikaisina
myös netissä: www.tv7.fi

Hese PASTA express

Hyvää pastaa löytyy Italiaa lähempääkin!

Tule maistamaan herkullista Hesepastaa Pispalan Hesburgeriin!

Pastavaihtoehdot:
Bolognese, Carbonara, Tonno, Vegetariana & Pollo

6.50

HESBURGER

Maikuu mukana
Hesburger Paprika, Pispalan Valokalle 85

PLUSSA

TARJOUSTAKUU
8-PÄIVÄ-TARJOUSTOISSA
AINA VÄHINTÄÄN **-10%**

Kinokki voimassa 30.11.2008 - 8.1.2009

VALIO POLAR JUUSTOT
300-350 g
2.99
-11%
Kpl (10.40-10.80/kg)

SAARINEN PIZZAT
250 g
0.95
-28%
Kpl (10.40-10.80/kg)

SAARINEN SALAATIT
300 g, 200 g, 100 g
1.45
-21%
Kpl (10.40-10.80/kg)

Valikannat saatavissa valikoiden kauppoissa.

SANTA MARIA TEX MEX VEHNÄTORTILLA
225 g
0.95
-44%
Kpl (10.40-10.80/kg)

HARTWALL NOVELLE KIVENNÄISVEDET
1.5 l
5.00
-14%
3 p (15.40-15.80/kg)

TAFTEL MEGA-PUSSIT
275-300 g
1.99
-25%
Kpl (10.40-10.80/kg)

POSTER'S III OLET
5.66 l-6-pack
8.99
-17%
Kpl (10.40-10.80/kg)

VALIO OIVARIINI
600 g
2.85
-20%
Kpl (10.40-10.80/kg)

KARINEN KANARPOJAN PANELOIDUT NUOGIT
200 g
0.89
-56%
Kpl (10.40-10.80/kg)

K MARKET
TAHMELA

Palvelemme:
ma-pe 8-21 la 8-18 sunnuntaisin 12-21

Pispalan asemakaavoitus maalaiskaavoittajan silmin

Käynnissä olevaan monivaiheiseen Pispalan asemakaavoitukseen ei muodon puolesta liene kellään nokan koputtamista. Selvitykset ja esiselvitykset on laadittu mallikkaasti lepakoita ja pyöräreittejä myöten. Liikenneselvityksessä on huomioitu mm. melu, joka kiusaa Pispalan valtatiellä. Desibeliarvoista saadaan väritetyt kaaviot. Tilataan myös tärinäselvitys, jossa paikantuu junien ja raskaan liikenteen tärinälle alttiit kiinteistöt. Siitä saadaan kaavakarttaan vyöhykkeet, joille rakennettaessa tärinä on huomioitava.

Kaupunki osaa myös hoitaa nykyään osallistamisen, läksyt on opittu Vuoreksesta, eikä ihmisiä enää pidätellä etäällä suunnitelmista. Pikemminkin käytössä on väsyneeksi osallistaminen, mikä on monen kaavoittajan salainen ase. Ken jaksaa työryhmiin osallistua, kaupunginosakokoukset koluta ja arviointiseminaareihin ottaa osaa, ei voi vilpittömästi väittää tulleen sivuutetuksi. Kaikista kaupunginosista Pispalan kaavoitus on syystäkin tarkkaa työtä, jossa monin keinoin varmistetaan paras mahdollinen lopputulos.

KaOs-projektin tuottama paikkatietopohjainen internetsovellus ”Paikkis” on tätä päivää, verkoissa roikkumista ja informaatioyhteiskuntaa. KaOs nimenä sisältää mukavaa ironiaa, kun pyrkimyksenä nimenomaan on suunnittelulla ehkäistä kaaosta. Hallittu prosessi tuottaa kaavoittajan pöydälle valtavan pinon informaatiota. Pienemmät tiedon muruset putoilevat lattialle, josta niitä aika ajoin nostellaan takaisin puntariin. Löytyvät suuret konsensuaaliset linjat, mutta myös mielenkiintoisia palikoita, jotka eivät muihin sovi. Niiden kohdalla kaavoittaja toteaa, että ei mahdu rajalliseen maailmaan kaikki vaihtoehdot. Valitaan. Aina joku valittaa. Odotetuista syntyä rakennusoikeudesta ja

suojelusta, jotka on asetettu vastakkain. *Suojelu* on vahva sana: maankäyttölaki ei edellytä kaavalta kuin säilyttämismerkintöjä. Suojelua varten on oma rakennussuojelulaki. Osalliset kyllä hallitsevat retoriikat, ja niitä ker-naasti käyttävät.

Vieläkö jotain puuttuu? Lain mukaan tuskin mitään. Kaupunkirakenne, *urbs*, saadaan haltuun ja hallittavaksi, ainakin paperilla, ainakin suunnitelman tasolla. Enempää ei voi eikä pidä SUPA:lta (Kaupungin suunnittelupalvelut) vaatia. Kaavasunnittelijakin on vain ihminen, ja usein ei-osallinen. On ihan hyväksi, jos ei itse asu ja elä aluetta, jota kaavoittaa. Kaavoittajalta edellytetään arvoneutraaliutta ja epäpoliittisuutta, ja muuten olisikin vaikea toimia kaikkien näkökulmien ja mielipiteiden sovittelijana.

Muista arvoista kuin desibeliarvoista ei saada simppeleitä värisymbolikarttaa. Tämän vuoksi monelle tulee tunne, että asemakaavasta jotakin jää uupumaan. Kaavan toteutumisen sosiaalisia vaikutuksia ei laki määrää selvitetäväksi. Kaupunkielämä, jota ennen kutsuttiin yhteisöksi (*civitas*), ja joka yhä sellaiseksi haluttaisiin palauttaa, käyttää kaupunkirakennetta. Kukin porukka ja yksilö omiin tarpeisiinsa. Tämän elämänpäiirin (sosiaalisen) mukaan tuominen kaupunkisuunnitteluun on - lähes mahdoton tehtävä. Ja monen mielestä on varmaankin hyvä, ettei ihan kaikki ole säänneltyä ja systemin tunkemaa. Elämässä säilyy mieli, kun tapahtuu yllätyksiä, syntyy naapurikaunaa, teatteria, tarpeettomia kääntöpaikkoja niin katuverkkoon kuin elonpoluille.

Maakuntakaavan mukaan Pispalaa on suunniteltava, rakennettava ja käytettävä niin, että edistetään kulttuuriympäristön arvojen säilymistä. Merkittävät arvot pitää ottaa huomioon.

Asiantuntijat selvittävät, missä näitä arvoja piilee. Moni on eri mieltä. Ja millä Pispalan *käyttöä* valvotaan?

Säilymistä ei voi taata merkinnöillä, tarvitaan yhteistä tahtoa ja tekoja. Rakennusten säilyminen kuuluu niihin *urbsin* piirteisiin, joka on rajusti *civitaksen* armoilla. Ei niinkään heranhuomassa, muutenhan Pispalan rukoushuone ei olisi palanut eräänä kauniina kuulaana aamuyönä 1968, kun passipoliisi T. Majuri odotti keuhkot pakokaasua täynnä vuoron päättymistä Valtatiellä, silmäili rukoushuoneen suuntaan ja huomasi mustan savun tupruavan ikkunoista. Keväällä paloi Hyhkyssä, kun rakennusliikkeellä oli ongelmia saada purkulupaa sata vuotta sinnitellelle mökille. Hyhky ei muuten enää ole kuulemma valtakunnallisesti merkittävä, vain maakunnallisesti. Itse Hyhky ei tainnut statuksen pudotusta huomata.

Niiden, jotka toivovat Pispalassa säilyvän vanhaa rakennuskantaa, pitää vaihteitain: 1.a) hankkiutua talonomistajiksi ja 1. b) korjata ja suojella talonsa 2 a) jatkaa mentaliteettina Pispalan menoa ja 2. b) puuttua vähän naapurinkin asioihin: Jokin roti sillä purkamisella pitää olla.

Lasse Majuri

Akaan kaavasunnittelija, osa-aika-pispalalainen, PirPerPolin hallituksen jäsen

Pirkanmaan perinnepoliittinen yhdistys (PirPerPol) on perustettu vuonna 1972 Tampereen Kauppahallin suojelukiistan yhteydessä. Se on yksi Suomen vanhimmista rakennusperintöä vaalivista kansalaisjärjestöistä. Yhdistys toimii perinnepoliittisena herättäjänä päämääränään kulttuuri- ja rakennushistoriallisten arvojen suojelu ja säilyttäminen tulevaisuuteen.
www.pirperpol.org

PISPALAN HAULITEHDAS

KOKOUS-,
KOULUTUS-
ja JUHLATILAT

Enintään 100 h. Varaa ajoissa !

Esittely ja varaukset:
puh arkisin klo 14-18
040-5479904

PISPALAN MOREENI r.y.
www.pispalanmoreeni.fi

Pispalan Moreeni ry huolehtii Hauliteh-
taan sekä Lauri Viita-museon kiinteistöistä.
Muusta toiminnasta kuulet yhteyshenkilöiltä.

Nyt meitä on yli 600 jäsentä.

Liity joukkoon !

**Jäsenmaksu 2009 on 7,- /v tai
ainaisjäsenyys 50,- .**

Ota yhteyttä:

Jukka Sirén

050-3377860

jusiren@hotmail.com

Mårten Sjöblom

03-2123213

marten.sjoblom@maru.fi

PISPALAN PULTERI

RUOKA-ANNOKSIA ESIM.
NIERIÄÄ, SILAKKAPIHVIT,
PYTTIPANNU, LIHAPULLAT,
HUNAJABROILERI,
HAMPURILAISANNOKSIA...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN
PIKKUANNOKSIA
TALON SALAATIT

JUOTAVAA

Avoinna
arkisin 11-02
la-su 12-02

Keittiö avoin
ma-pe 11-16
la 12-18
su 12-19

Pispalan valtatie 23
puh. (03) 212 5211

Pyynikin näkötorni

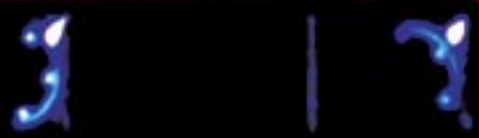
MAANKUULU
MUNKKIKAHVILA

Olemme
mukana myös
Keskustarin
joulutorilla
11.- 23.12.

Avoinna joka päivä 9-20, p. 03 212 3247
www.munkkikahvila.net

Funky Print *NEW HITS!*

WWW.FUNKYPRINT.FI

NEW FUNCTIONS!

GRAAFISEN PALVELUN JA
SECOND HANDIN ERIKOISLIIKE

FUNKY PRINT

PISPALAN VALTATIE 11

AVOINNA KE-LA 11-16

JA AINA KUN ON VALOT PÄÄLLÄ.

MYÖS SOPIMUKSESTA!

MARIA@FUNKYPRINT.FI

040 7454 298

**Laita rahasi työhön
kestävän talouden hyväksi!**

Tee tietoinen pankkivalinta

Oletko ajatellut mitä pankkisi tekee rahoillasi?
Kun valitset pankiksesi Merkurin, voit itse päättää
millaisia hankkeita haluat talletuksillasi edistää:

- ympäristöystävällinen tuotanto ja kauppa
- vaihtoehtoiset energiamuodot
- ekologinen rakentaminen
- luomu- ja biodynaaminen viljely
- koulut, lastentarhat ja koulutuspaikat
- taide ja kulttuuri

www.merkurpankki.net • info@merkurbank.net
09 8252 303 • 050 357 4661

MERKUR – YLEISHYÖDYLLISTÄ PANKKITOIMINTAA.

VÄLKE tuo valoa työttömyyteen

Teksti ja kuva: Vesa Keinonen

Pispalan-Pyynikin Yrittäjien Veli-Pekka Väisänen ja Pispalan kumppanuuden Paula Huhtanen näkevät Välke-projektin hyvänä työllistämismahdollisuutena Pispalan alueella.

Pispalan kumppanuus on aktiivisesti mukana monessa hankkeessa. Myös työllisyydenhoidon projektit ovat tällä hetkellä vahvasti pinnalla heikentyneiden talousnäkömyöten. Kumppanuus on osallistunut keväästä 2009 lähtien kehittämiskumppanina Tampereen kaupungin ESR-rahoitteeseen Välke-projektiin. Välke kehittää välityömarkkinoita Tampereella.

Välkkeen keskeinen idea on projektipäällikkö Mari Toivosen mukaan parantaa palkkatukityön vaikuttavuutta.

– Edelleenkin aivan liian usein palkkatukijakso ei johda mihinkään, se ainoastaan katkaisee määrääjäksi työttömyyden. Välkkeen eri toimenpiteillä halutaan nyt kehittää palkkatukityöllistettyjä niin että avoimien markkinoiden työpaikat tai ammattiin johtava koulutus kutsuisi mahdollisimman monia.

– Palkkatukijakson aikana työllistettävän on mahdollista lisätä omaa ammattitaitoaan työvoimapolitiisella koulutuksella. Työllistettävä saa myös tukea oman työllistämispolun suunnitteluun eli hänelle tehdään konkreettinen suunnitelma siitä miten työllistyy palkkatukijakson jälkeen.

– On hienoa miten aktiivisesti Pispalankin eri yhdistykset ovat lähteneet kehittämään omaa työllistämistoimintaansa, toteaa Toivonen.

Monenlaisia osajia tarjolla

Välke-projektin Pispalan koordinaattori Paula Huhtasen mukaan Pispalan Välke-toiminnassa on ideaa ja tekemisen meininkiä.

– Välkkeen rahoituksella ei Pispalassa haudota ja laadita pelkästään kohteita toimenpidesuunnitelmia vaan viedään työllistämisasiota konkreettisesti eteenpäin.

– Tavoite meillä on kristallinkirkas: valmentaa tällä hetkellä Pispalan viidessä eri työtoimintatalossa työskenteleviä palkkatukityöllistettyjä kovaan iskuun. Näin parannetaan heidän mahdollisuuksiaan siirtyä eteenpäin pysyviin työsuhteisiin.

– Pispalan kumppanuuden eri Välke-toimenpiteissä on parhaillaan yhdeksän palkkatukityöllistettyä henkilöä. Heille on järjestetty muun muassa erilaista valmennusta ja koulutusta. Lähiaikoina ensimmäisiä palkkatukityöllistettyjä päästään sijoittamaan yrityksiin.

– Tavoitteena on saada aluksi aikaan muutaman viikon työjaksoja ns. edelleensijoittamisella. Siinä palkkatukityöllistetty siirtyy yhden tai useamman viikon ajaksi yritykseen töihin. Näin työllistetty saa hyvää työkokemusta ja yritys joustavin ehdoin osaa-vaa työvoimaa.

Pispalan kumppanuus voi Huhtasen mukaan tarvittaessa edelleensijoittaa yrityksiin monenlaisia osajia.

– Meillä on tällä hetkellä tarjolla monipuolisia kulttuurin, taiteen ja erilaisten palvelualojen tekijöitä; muun muassa kahvilatyöntekijöitä, tapahtumatuottajia ja graafikoita.

Yritykset tiiviisti mukana

Tärkeänä yhteistyökumppanina työpaikkojen etsinnässä on Pispalan-Pyynikin Yrittäjät ry.

Yhdistyksen puheenjohtaja Veli-Pekka Väisänen mukaan tekemätöntä työtä kyllä riittää sekä yrityksissä että yhdistyksissä. Siksi alueen yritysten kannattaa hyödyntää tätä alueella olevaa osaamista ja Välkkeen yhdessä Pispalan kumppanuuden kanssa luomia mahdollisuuksia.

– Toivon että Välke-projekti ja sen joustavat toimintamallit toimisivat aitona tulppana estämään myös nuorten syrjäytymistä työelämästä ja tarjoamaan heille uusia valmiuksia siirtyä palkkatöihin. Hyvä vaihtoehto on myös työllistää itsensä ammatinharjoittajina.

– Myös uudet avaukset ovat tarpeen ja tuovat varmasti työpaikkoja. Pispalassa olisi loistavat puitteet esimerkiksi matkailualan palvelu- ja käsityöryhtäjäydellet. Toivottavasti alueella meillä oleva kaavoitus ottaisi myös tämän näkökulman huomioon, Väisänen toivoo.

Työvoimaa Pispalan kumppanuudesta?

Mikäli yrityksesi tarvitsee erilaisiin tarpeisiin osaavaa työvoimaa – tarvittaessa nopeallakin aikataululla – niin ota yhteyttä Pispalan kumppanuuden Paula Huhtaseen: puh. 0466389465 paula.huhtanen@gmail.com

Pispalan saunayhdistys 20 vuotta

Satavuotias Rajaportin sauna on uhmannut aikaa ja asenteita vastaan. Saunan olemassaolo on ollut uhattuna lukuisia kertoja. Sotiemme aikana Neuvostoliiton lentokoneet pudottivat pomminsa läheisen radan varteen, vain noin sadan metrin päähän saunan rakennuksista.

Saunakortteli ilmasta. Kuva: Ari Johansson

Ikaalisten rakennusrestaurointipiskelijät ovat kalkinneet saunan opintoharjoituksenaan jo kymmenen vuotta. Tämän syksyn porukkaa veti viime vuosien tapaan opettaja Esko Huhtala (kuvassa oikealla). Kuva: Veikko Niskavaara

Suurempi vaara kuin vihulainen on saunalle, ja sen olemassaololle, ollut virastotalojen piirustuspyödyt. Niillä on vedetty viivoja saunan yli suunniteltaessa uusia kaavoja Pispalaan. Vuoden 1978 kaava olisi mahdollistanut tielinjauksen Rajaportinkadulta saunan yli Mäkikadulle. Rajaportin saunan kortteli oli varattu katualueeksi.

Keväällä 1989 Pispalassa herättiin tosiasiaan, että sauna voidaan purkaa. Sauna oli poissa käytöstä pari vuotta ennen saunayhdistyksen perustamista, ja yhdistyksen aloittaessa toiminta pyöri pitkälti talkoovoimin. Mutta alkuvuosista lähtien on saunalla ollut työntekijöinä erilaisiin työllistämistukiin oikeutettuja henkilöitä.

Alkuvaiheessa yhdistys sai korvaamatonta apua ja tietoa Lahja Mäkiseltä. Hän oli aiemmin pitänyt saunaa, eli hän oli vuokrannut sen Tampereen kaupungilta 1965, joka on saunakiinteistön omistaja. Jo tuolloin Lahjan aikana kaupungin suhtautuminen oli nihkeää. Kaupunki suhtautui ynseästi kiinteistön korjaustarpeisiin, ja jo tuolloin kerättiin adresseja korjausten toteuttamiseksi. Rajaportin naiset ry tuki Lahjaa, joka oli tuolloin myös sen puheenjohtaja.

Lahja luopui saunanpidosta 1975 ja jatkamaan tuli yrittäjäksi Helle Lönnqwist. Hän luopui saunanpidosta kannattamattomana ja sauna jäi 80-vuotisen toimintansa jälkeen ensimmäisen kerran kylmilleen. Muutaman kuukauden jälkeen Kari Hotanen ja Irmeli Päivärinta tulivat jatkamaan 1986, mutta jälleen yrittäjä jäi ilman kaupungin, kiinteistön omistajan, tukea. Vuoden verran he jakoivat toimia yrittäjinä, mutta hekin joutuivat lopettamaan sen kannattamattomana.

Pispalan saunayhdistys on tehnyt saunasta kannattavan ja toimivan kokonaisuuden. Saunan rakennukset ovat saaneet suojelustatuksen, eikä sitä enää uhkaa purkaminen. Eri käsityöläisammattien osaajat ja tuhannet talkootyötunnit ovat edesauttaneet saunan ylläpitoa ja sen kunnostamista lähes alkuperäiseen satavuotiaaseen kuntoonsa. Yhdistys on tehnyt työtä Suomalaisen saunan tunnettavuuden kohottamiseksi maailmalla. Tästä ovat osoituksena lukuisat lehtiartikkelit ja uutisfilmit eri puolilla maailmaa.

Aina silloin tällöin nousee esiin ajatuksia saunan myymisestä yksityiselle saunayrittäjälle. Ajatus kiehtoo varmaankin niitä jotka eivät ole koskaan saunaan tutustuneet. Saunan rikkaus ei ole kassavirrassa, vaan siinä yhteisöllisyydessä, jota yleinen sauna parhaimmillaan tarjoaa.

Pispalan Moreeni 40 vuotta

Teksti: Jukka Sirén
Kuva: Ilpo Mikkonen

Pispalan Moreenin ensimmäisen vuoden 1969 toimintakertomuksessa todetaan seuraavaa:

”Usean vuoden ajan on voitu todeta eri kansalaispiirien olleen kiinnostuneita Pispalan kehityksestä ja tulevaisuudesta sekä kulttuurista. Onhan Pispala viime vuosina monin tavoin noussut maamme yhdeksi tunnetuimmaksi kaupunginosaksi. Pispalan ainutlaatuinen maisemallisuus ja arkkitehtooninen omaleimaisuus ovat tunnettuja. Maamme kirjallisuudessa voidaan puhua jopa pispalalaisuudesta ilmiönä. Muissakin taiteen piireissä pispalalaisia tekijöitä on ollut voimakkaasti esillä, samoin politiikan ja yhteiskunnan eri toimintapiireissä tapaa henkilöitä joista sanotaan: ’Hänkin on Pispalasta’.” Pispalan asemakaavallinen kehittäminen on herättänyt kansainvälistä huomiota. Kun tähän vielä lisätään pispalalaisten voimakas kotiseutuhenki, niin ei ole ihme, että kotiseutuseuran perustamismahdollisuuksista on vuosien aikana monin tavoin keskusteltu. ”Pispala seura” päätettiin perustaa 31.3.1969. Läsä olivat Kalle Kaihari, Tapio Ahonen, Toivo Järvinen, Kaarlo Honkasalo ja Pentti Lahti-Nuutila.

Hankkeen laajentamiseksi pidettiin uusi kokous 14.4.1969. Edellisten lisäksi olivat nyt myös mukana: Pertti Palonheimo, Leo Suonpää, Olli Kouvo, Ilkka Seppälä, Vihtori Reivaala, Pentti Lilja ja Kalervo Siltanen. Laajennettu neuvotteluryhmä yhtyi käsitykseen kotiseutuseuran tarpeellisuudesta. Nimeksi päätettiin esittää Pispalan Moreeni ry:tä.

Neuvotteluryhmä asetti toimikunnan, joka piti neljä kokousta. Yhdistyksen perustava kokous pidettiin 20.5.1969 Pispalassa Ahjolan toimitiloissa. Läsä oli 150 pispalalaisuudesta innostunutta henkilöä. Yhdistys perustettiin ja sille hyväksyttiin säännöt. Yhdistyksen tarkoituksena on puoluepolitiikkaan sekaantumatta herättää kotiseutuharrastusta Pispalan asukkaissa, vaalia Pispalan menneisyyttä ja tehdä sitä tunnetuksi sekä edistää yhteenkuuluvaisuuden tunnetta ja viihtyvyyttä Pispalan asukkaissa.

Lauri Viita -museon perustamista yhdistyksessä alettiin suunnitella jo vuonna 1973. Hanke eteni hyvin kiitos uutteran hankkeen vetäjäryhmän, kauppaneuvos Kalle Kaiharin taloudellisen tuen ja presidentti Urho Kekosen kannustuksen. Omistamaansa

kiinteistöä ylläpitää Pispalan Moreeni ry ja museota hoitaa Lauri Viita -seura, hyvässä yhteisymmärryksessä.

Pispalan Haulitehdas siirtyi Pispalan Moreenin hallintaan syksyllä 1989. 1990-luvulla moreenilaiset aktiivisesti kunnostivat ja siivosivat tehdasta. Varsin riskialtista työtä oli itse tornin kunnostaminen, ja erikoisesti tässä tehtävässä itsensä likoon laittoivat silloinen puheenjohtaja Sakari Patjas ja johtokunnan jäsen Oscar Enckell. Viime vuosina kaupunki on myös aktiivisesti auttanut itse tornin kunnostamisessa. Jo joitakin vuosia olemme saaneet ihailla Pispalan ”Eiffelin” hienoa valaistusta, josta on vastannut Annukka Larsen Tampereen kaupungin avustuksella. Pispalan Moreeni ry vuokraa Haulitehdasta juhla- ja kokoustiloiksi.

PISPALAN MOREENI RY

Portaanpää 8, 33250 Tampere

Jäsenmäärä: 600

Puheenjohtajat: Toivo Järvinen 1969-1972, Aimo Simola 1973-1978, Matti Järvinen 1979-1987, Kirsti Salo 1988-1989, Sakari Patjas 1990-2004.

Nykyinen johtokunta: Puheenjohtaja Jukka Sirén, varapuheenjohtaja Simo Suvia, sihteeri Märten Sjöblom, rahastonhoitaja Airi Karima, muut jäsenet: Matti Kuukankorpi, Pirjo Wansen, Pekka Wilén, Raimo Vettenranta, Mikko Luoto, ja Anneli Halivaara, kunnossapito Risto Rajala ja retkivastaava Leena Sirén.

Haulitehtaan vuokraus: Valma Santa, puh. 040 5479904, arkisin klo 14-18.

Seuraan voi ilmoittautua postitse seuran osoitteeseen. Vuosimaksu on 7 euroa ja ainaisjäsenmaksu 50 euroa.

www.pispalanmoreeni.fi/

www.lauriivitaseura.org/

Näyttelijä Ahti Jokinen eläytyy Lauri Viidan teksteihin runoilijalle omistetun museon pihalla kulttuuriraitti tapahtumassa 2006.

MESTARI PISPALASSA

– Olavi Virta Matti Heinivahon kuvaamana

Teksti: Mikko Mäkitalo
Kuvat Virrasta: Veikko Lintinen
Muut kuvat: Ilpo Mikkonen
ja Asko Parkkonen

*Pispala Vilkkari Off –elokuvatilaisuutta
kunnioitti marraskuisena lauantaina laulaja,
muusikko ja nykyisin myös musiikkineuvos*

*Matti Heinivaho, joka kertoi tarinoita oman uransa varrelta
sekä erityisesti kollegastaan Olavi Virrasta. Tilaisuudessa esitettiin
Heinivahon vuoden 1970 Virran haastatteluun pohjautuva elo-
kuva Muistojeni tango – Päivä Pispalassa Olavi Virran vieraana.*

– Olen pyörinyt muusikonurani alusta 1951 asti Pispalassa paljon. Soittelin silloin Tahmelan työväentalolla Tip-Top-yhtyeen kanssa ja pelkäsin, kuinka ihmisen käy täällä, jos soittaa viulua, kun pispalalaiset eivät välttämättä välittäneet niin paljon viulun soitosta. Virran haastattelua 1970 Mäkikadulla kuvatessa Pispala oli vielä varsin alkuperäisellään, Matti Heinivaho kertoo.

– Virran Olan tapasin ensimmäisen kerran Tampereen VPK:lla yhteisellä keikalla 1956. Sittenhän hän muutti 60-luvun alussa Tampereelle, jossa tulikin oikein hyväksi tutuksi hänen kanssaan.

– Ola oli reipas, retee ja mukava kaveri, iloinen velikulta. Muusikkokollegoja kun olimme, ikä ei haitannut yhteydenpidossamme.

– Laulajana Ola oli huikea! Mitään nykyajan äänentoistovälineitä ja studiotekniikoita ei olisi Olan kohdalla tarvittu. Ääni on niin loistava ja hieno, ettei kukaan pääse edes lähellekään!

– Virtaa pidetään aina tangon kuninkaana, mutta mielestäni hänen slow foxinsa nimenomaan ovat hienoja.

Hän oli tavallinen, yksinkertainen ihminen, jolla oli sydämensivistystä vaikka muille jakaa.

Olavi Virran elämään Pispalassa sisältyi paljon sairautta, vaivaa ja varmasti surumielisyyttäkin. Ne ovat läsnä Heinivahon elokuvassakin, josta siitä huolimatta välittyy päällimmäisenä arvokas ja sympaattinen tunnelma sekä myös mestarin taika.

Parhain kiitos

– Parhain kiitos tämän elokuvan tekemisestä tuli Ruotsista Olavi Virran vaimolta Irene Virralta, joka kirjoitti: 'Nyt minulla on viimein Olavista elokuva, jota voin näyttää lapsilleni ja lapsenlapsilleni.'

Olavi Virta asui Pispalassa (1967–72) Hulda Simulan hoivissa.

– Hulda oli niin kultainen ihminen kuin vain voi olla!

Yleisön ilmeistä voi päätellä, miten antoisaa Messukylän Satakielen Matti Heinivahon kuunteleminen oli.

Kyyneleet virtaavat

Tarina kertoo, että eräällä keikalla sairastumisen jälkeen Virralta jäi sanojen unohduttua laulu kesken ja poskelle vierähti kyynel – jolloin yleisö puhkesi loputtomiin suosionosoituksiin.

– Virtahan esiintyi vielä aivan viime vuosinaanakin, mutta hän muisti sanat vain kahteen kappaleeseen, Metsäkukkia ja Kun ilta ehtii, Heinivaho kertoo.

– Kun hän 1966 viimein pääsi pois vuoden sairaalareissultaan, hän esiintyi ensimmäisen kerran minun yhteeni kanssa Kyröskoskella.

– Kun hän silloin käveli tutisevin askelin estradille, nojasi lavalla olleeseen pylvääseen ja esitti loisteliaasti kappaleen Kuolleet lehdet, kyllä siinä tuli tippa silmäkulmaan.

PISPALA VILKKARI OFF –tilaisuuden nettisivuilla www.pispala.fi/vilkkari-off on paljon tarinaa muun muassa Matti Heinivahosta ja Olavi Virta -dokumentista. Toivomme saavamme sinne tulevaisuudessa tallenteita myös itse tilaisuudesta.

Erityiskiitokset ansaitsevat paikalle saapuneet Matti Heinivahon ja Olavi Virran tuntevat ystävät, kollegat ja yhteistyökumppanit, kuten Heikki Leimu, Anja Niemi (os. Räsänen), Liisa Roine ja Inga Sulin sekä Pub Kujakollissa illalla maagisesti Virtaa tulkinneet yhtyeet Rantavahdit solistinaan myös Aake Hildén sekä Olavit; eli Hanneriina Moisseinen ja Teemu Takatalo.

HASPUTRI,

jotain älyvapaata

Teksti: Piitse
Kuva: Jyrki Kallio

– Hasputri lähti 2007 siitä, kun olin viime vuodet tehnyt hyvin kontrolloitua rock-musaa, missä kaikki oli aika ennalta arvattavaa. Teki mieli tehdä jotain täysin päinvastaista, jotain älyvapaata, toteaa bändin kitaristi Kotila.

– Ensimmäisen levyn julkaisee Vastavirta-levyt tänä vuonna sekä vinyylinä että cd:nä. Vinyylille on valittu ehkä vähän tummempia sävyjä sisältäviä biisejä, kun taas cd:llä on pari menobiisiäkin mukana... Tulee myös eri miksausket eri formaatteihin, kertoo Kotila debyyttilevystä. Hasputrissa kitaristi P-P Kotilan

lisäksi soittavat Mixa, saksofoni; Piekäinen, kitara; Pekuri, rummut ja Henkka, pystybasso.

Hasputrin musiikista löytyy monenlaisia sävyjä. Keikka-arvostelussaan Jyrki Kallio kirjoittaa: ”Voi-makkaana nousee mieleen 70-luvun progressiivinen rock, johon on lisätty annos svengaavaa jazzia, mausteena elokuvamusiikkia. Välillä tästä sopasta ampaisee kuitenkin tulisena purkauksena ylös puhdasoppisen repivä rockkitarasoolo, jonka päätyttyä biisi palaa taas monimuotoiseen edistysellisyhteensä. Myös sellaiset musiikin osa-alueet, kuin ska ja Balkanin alueen kansanmusiikki ovat antaneet omat vaikutteensa tähän välillä vauhdikkaaseen ja välillä taas meditoivan tyyneen keitokseen.”

Pispala on keskeinen paikka Hasputri-orkesterille. ”Semmonen vapaa ja ennakkoluuloton meininki on kummallakin”, miettii Kotila Hasputrin ja Pispalan suhdetta ja jatkaa, ”Viime kesänä tuli soitettua Pispalan Karnevaalit, Sauna-päivät, Vappujuhlat ja ehkä liiankin monta kertaa Vastavirralla. Keikan hommaaminen on hemmetin raskasta ja tylsää puuhaa. Helpompi tapa on mennä kaverien kekkereille kaljapalkalla nauttiin hyvästä seurasta ja fiiliksestä.”

Karjujen laulajaiset

Teksti: Eero Peltonen
Kuva: Vesa Tienvieri

Ajatus mieskuorosta viriää, kun kuulen, että Tellu Turkka on alkanut johtaa Pispalan naiskuoroa. Tellu on huima kansanmuusikko ja haluan hänen oppiinsa. Naiseksi minusta ei ole, joten uroita värväämään.

Kaikki on valmista 1.3.2009 klo 17. Harjun seurakunta on antanut kerhotilan käyttöömme. Kaupasta haen teetä ja pullaa. Tellu ja yhdeksän urosta saapuu ja pian laulu raikaa: ”Mitä sie sitten siriset, pöräkärpänen päriset, kel’ei tuiska tulta suusta, kipunoita

kielen alta”. Valssiin vie matkamies: ”Ah mikä taitaa olla mun kauniimin katsella, kuin tähdet ja tuo kirkas kuu.” Ja lopuksi uhoetaan: ”On mua lyöty puukolla ja rautapuntarilla. Seittemän kertaa sualet sylissä olen hyppinyt permannolla.”

Harjun karjuilla ei ole harjoituksia, kun ei ole tarvetta esiintyä. Virheitä tai vääriä ääniä emme tunne. Nuotin vierestä emme voi laulaa, koska emme käytä nuotteja. Tellu kutsuu maanantai-iltojamme laulajaisiksi. Laulajaisiin uudet Karjut ovat aina tervetulleita.

Alkajaisiksi verryttelemme, istahdamme, suljemme silmämme, hiljenymme. Hetken päästä kuuluu Tellun ”Olkaa hyvä.” Improvisaatio alkaa. Äänet lähentyvät ja erkanevat, tarinoivat, tunnelmoivat, sulautuvat yhteen. Kukin kuuntelee itseään ja muita.

Istun ringissä Tellun vieressä. Hän ohentaa paperin: ”Laula tuosta.” Kysyn säveltä. ”Laula nyt vaan”, sanoo Tellu. Aloitan jotain kalevalaiselta kuulostavaa ja Karjut vastaavat. Vieruskaveri jatkaa ja sitten kukin vuorollaan. Tunnelmat liikkuvat hartaista keveysiin. Laulu liikuttaa laulajaansa.

Karjut luokkakuvassa ja opettaja Tellu Turkka. Loput lintsa.

Hyhkyn basisti

Mikko Löytty on soittanut melkein kolme vuosikymmentä tunnetuissa suomalaisissa rockin kokoonpanoissa.

Tätä nykyä basso jytisee Hurriganesin riveissä.

Reissumies asuu Hyhkyssä omakotitalossa.

Äidin kotitalo sijaitsee kivenheiton päässä.

Mikko kävi syntymässä Suomesa, mutta asui ensi vuotensa Namibiassa, jossa vanhemmat olivat lähetystehtävissä 1950-luvulta alkaen. Suomeen palattiin 1967, kuumimpaan pop-aikaan. Isoveljet kantoivat kotiin uutta musiikkia, jota tietysti kuunneltiin porukalla. Mikolla on neljä veljeä, joista erityisesti isoveljet Jaakko ja Sakari olivat soittomiehiä ja ovat edelleenkin. Ensimmäinen kokoonpano toimi veljespohjalta ja nuorimmalle muusikolle annettiin basso kouraan.

Kohtalokas ratkaisu, sillä basson soitto on antanut leivän kohtsiiltään 30 vuotta. Mikko soitti bassoa koulupoikabändeissä, joille Mikkeliissäkin nouseva elävän musiikin liike antoi tilaisuuksia. Hän kirjoitti ylioppilaaksi 1980. Samana vuonna Heikki Silvennoinen soitti Tampereelta puhelun tiedustellen, haluttaisiko liittyä orkesteriin. Kyllä halutti ja niinpä Mikko muutti Mikkelistä Manseen. Tampere ja Ylöjärvi olivat jo tuttuja myös pappisisän työtehtävien takia.

Silvennoisen Heikin johtamassa Frendz-kokoonpanossa, jossa mukana rummuissa oli myös velipoika Sakari, Mikko aloitti uransa, jota hän itse kuvaa hyvin onnekkaaksi. On ollut hienoa soittaa taitavien kavereiden seurassa, joille musiikki on intohimo. Ja soittaa sitä musiikkia, josta itsekin pitää. 1980–90-luvuilla samoissa bändeissä oli Silvennoisen lisäksi myös Mikko Kuustonen. Catwalk ja Q-stone tunnettiin mainioina rhythm&blues-kokoonpanoina. Keikkoja oli paljon kotimaassa sekä ulkomailla Ranskaa ja Sveitsiä myöten ja Q-stone teki neljä levyäkin.

Kuustoselle koitti sittemmin sooloura ja Kummeli söi Silvennoisen, joka siinä kitaraakin näpelöi. Niinpä Mikko siirtyi Harri Marstion Maanantaihin, jossa oli mukana myös kitaristi Nipa Niilola. Loistava bändi, muistelee Mikko.

Muusikon leipä haettiin esiintymällä pienimmissäkin lounasruokapaikoissa. Sittemmin Mikko oli mukana Pepe Ahlqvistin bändissä kuusi vuotta. Myös SF-Bluesin riveissä Löytty soitti siinä vaiheessa, kun kokoonpano oli luotu, alkujaan yhden kesäkauden viritykseksi. Vaihtuvin soittajin ryhmä esiintyy edelleen, mutta syksyllä 2004 Mikolle tuli eteen päätös siitä, noudattaako ”Porvoon rumpalin” kutsua. Luvassa olleet runsaammat keikat ratkaisivat valinnan. Nykyisessä Remun triossa on mukana myös erinomainen Nipa Niilola.

Vuosien varrella soittokavereina on ollut laaja joukko tunnettuja taitajia, kuten Dave Lindholm, jonka levyillä ja kiertueilla mukana on ollut myös veljmies Sakari. Kun nyt suku taas mainittiin, niin vierailut gospel-veljen Jaakon kokoonpanossa ja levyillä ovat ”jokapäiväistä leipää”, viimeksi marraskuussa Vanhassa Kirkossa. Jaakkokin on puskenut valitsemallaan omaperaisella tiellä jo 70-luvulta alkaen. Toiseksi vanhin veli Heikki on rakennusmestari, mutta hänkin vanhemmiten innostunut soitosta ja vinguttaa viulua kansanmusiikin parissa. Pikkuveli Olli tekee tiedettä ja tietokirjoja.

Viime vuosien touhuun kuuluvat myös Heikki Salon vetämän herra Heinämäen Lato-orkesterin tempaukset, jotka tuovat sopivaa vaihtelua päiväsajan koulukeikkojen kautta. Homma on poikunut levyntekoa ja setien naamat ovat tulleet tutuksi myös Pikku Kakkosen katsojille.

Lato-orkesterissa mukana oleva tunnettu kitaristi Janne Louhivuori julkisti juuri levynsä Kujakollissa. Mikko puolestaan on tehnyt kaksi soololevyä, joilla myös laulaa itse, ja suomeksi. Viime vuosina eri kokoonpanoissa keikkoja on tullut 150 – 200 vuodessa.

Mikko ilmoittaa olevansa vieläkin armoton r&b-fani, jolle yhä kohtaa 1960–70-lukujen musiikki. Vaativin ja aatelin kokoonpano on trio-meininki vapaalla improvisaatiolla. Rock- ja jazz-kokoonpanot ovat sillä kohtaa hyvinkin lähellä toisiaan. Basisti-esikuviin kuuluu esimerkiksi Jack Bruce.

Mikko muutti omakotitaloon Kyläsepänsäädulle 1991. Niihin maisemiin, joihin liittyvät lapsuuden muistikuvat sukulaisreissuilta. Ja äidin kertomusten tapahtumapaikat. Ainakin ne ovat muuttuneessa maailmassa jäljellä. Kuten myös kaksi kasvatettua tyttäretä.

Jouluksi kotiin!

Teksti: Jari Niemelä

Levyä myydään pispalalaisissa liikkeissä ja ravintoloissa, hyvin varustetuissa kaupoissa sekä internetissä. Levyä voi tiedustella meilillä: jyrki@notenet.fi

Pispalan musiikkiyhdistys ry on julkaissut viidennen levynsä, joka samalla juhlistaa yhdistyksen kymmenvuotista taivalta. Jouluksi kotiin -levy käsittää 15 varta vasten levyllä sävellettyä laulua, joiden välissä kulkee kirjailija Johanna Sinisalon kirjoittama joulukuunnelma. Tarina aukeaa parhaiten kuuntelemalla levy alusta loppuun, mutta cd:n kappaleita voi kuunnella toki erikseenkin.

Jouluaiheisella levyllä on kaikkiaan 65 esiintyjää, valtaosa heistä Pispalasta. Nimekkäitä pispalalaisia artisteja on mukana, kuten Mikko Alatalo, Heikki Salo, Pauli Hanhiniemi, Mikko Löytty, Jouko Mäki-Lohiluoma sekä Hauli Bros -yhtye. Niinikään levyllä laulavat muun muassa tango-kuningatar Kaija Pohjola ja Salkkari-näyttelijä Esko Kovero.

– Heikki Salon kanssa joskus monta vuotta sitten puhuttiin, että tehtäisiinkö joululevy. Lueskelin jossakin vaiheessa Johannan kirjoja ja ihastelin, että onpas hienoja tarinoita. Ja tuossahan se asuu ihan vieressä, huomasin. Menin sitten kysymään lähtisikö mukaan, kertoo levyn taiteellinen johtaja, Hauli Brosin basisti Ari "Selkä" Pulkkinen.

– Joululevy on kutsulevy. Pyysin mukaan erilaisia Pispalassa vaikuttavia ihmisiä. Kappaleita on aikamoinen kirjo, ja esiintyjä rockbändeistä tangokuningattareen.

Johanna Sinisalon kuunnelma-
osuudet on ohjannut Pirkko Uitto.

Esiintyjien joukossa ovat muun muassa näyttelijät Seppo Kulmala ja Jesse Saikkonen.

Jouluksi kotiin -levy jatkaa yhdistyksen Musaa mäeltä -levytysten sarjaa. Ensimmäinen cd ilmestyi 1999, toinen pari vuotta myöhemmin. Muutaman välivuoden jälkeen ilmestyi jouluksi 2006 tupla-cd Musaa mäeltä 3/4. Päälinjana on, että levyillä esiintyvät musiikkiyhdistykseen kuuluvat artistit.

Teksti: Niko Virtanen, Mediasampo

Matti Helimolle kultalevy

Luokanopettajana työskentelevä Helimo on tehnyt musiikkia jo pitkään ja ensimmäisen täyspitkän soololevyn aika oli nyt.

– Vaikeinta levyntekoprosessissa oli ehkä juuri kappaleiden valinta albumikokonaisuudelle, Helimo taustoittaa.

Hype Recordsilla aiemmin vain Negative on yltänyt jalometalliin. Millaiselta tuntui saada kultalevy heti ensimmäisestä singlestä?

– Totta kai se tuntuu hienolta. Jonne Aaron onnitteli ja jo armeija-ajoilta tuntemani Hyphen Tommi Liimatainen on kannustanut kovasti. Nyt kuitenkin toivotaan, että Blogi-levyni saavuttaisi mahdollisimman monet kuulijat, varsinainen kokonaisuus kun on vasta juuri julkaistu.

Instrumenteista levyllä vastaa monilahjakkuus Jaan Wessman. Millaista musiikkia levyllä on?

– Levyllä on sovituksiltaan ja tyylistään hyvin erilaisia kappaleita ja se oli alusta asti yksi levyn kantavista ideoista. Se, että tämä on soololevyäni eikä esimerkiksi bändilevy, antoi paljon liikkuvuutta sovitussasioihin. Vesa Joutsen soitti kitarat kultalevyllä.

Blogin lyriikat käsittelevät aiheita, joita aiemmin pop-musiikissa ei ole liiemmästi käsitelty. Kerro hie-
man tekstien taustoista.

– Koska levy on musiikillisesti hyvin moninainen, niin halusin sen olevan sitä myös tekstien puolesta. Levyn kolmestatoista kappaleesta eräs esimerkiksi kertoo kvartaalitalouden kahlitsevuudesta, toinen työelämän hektisyydestä ja sen vaikutuksesta vanhempien lastensa kanssa käyttämään aikaan, kolmas kaupallisesta joulusta. Lisäksi käsitellään narsismia, vuoden 1946 sotasyllisyydestä, Tampereen kesää ja montaa muuta mielenkiintoista asiaa. Aiheet ovat siis ihan laidasta laitaan.

Missä levyyn voi tutustua ja mistä sen voi hankkia?

– Kotisivullani, www.mattihelimo.com, voi kuunnella näytteitä kappaleista. Levyn voi ostaa saman www-osoitteen kautta tai sitten keskustan hyvin varustetuista levykaupoista. Levy on ulkoisestikin persoonallinen, sillä levyn kannet on maalannut nuori taiteilija Viljami Heinonen.

Tutustu Matti Helimon Blogiin osoitteessa www.mattihelimo.com.

Pulterissa runoillaan kerran kuussa

Teksti: Jari Niemelä
Kuva: Ilpo Mikkonen

Asko Vilén esitti marraskuun runokaraokessa otteita uudesta runokirjastaan *Paljonko on paljon*. Kädessä toinen uusi teos *Tarinoita Ison Pomon Tarhasta*.

– Myyttiset tarinat ihmislajin synnystä ja alkutaipaleesta luonnonmullistuksiin sekä ihmisen oma olemus, itsekäs luonne ja toiminta antoivat sysäksen tämän tarinakokoelman synnylle, kertoo Vilén 126-sivuisesta teoksestaan *Tarinoita Ison Pomon Tarhasta*.

Vilén luonnehtii kirjaa kokoelmaksi tarinoita tai kertomuksia. Varsinaisia runoja ne eivät ole.

Mutta hänen toinen nyt julkaistu kokoelmansa, *Paljonko on paljon?*, on selkeä runoteos. Vai onko sittenkään?, kuten kirjoittaja kysyy. Hän arvioi runojen olevan vailla ”herraskaista taideskelevuutta”, leppoisan tavallisia

tekstejä, joista hyvällä onnella voi löytää jopa huumoria.

– Paljonko on paljon? on tärkeä kysymys nykyisenä pohjattoman ahneuden aikana. Kirja esittää sen kysymyksen, mutta tarjoaa myös rakkautta ja kepeitä hetkiä, sanoo Vilén.

Osa runoteoksen teksteistä on syntynyt Pispalan Pulterin runokaraokea varten – tai karaoken reilun vuoden mittaisen olemassaolon aikana.

Pulterin karaokessa jokainen esiintyjä on tähti – tai tasaveroinen runouden ystävä. Tarjolla on suomalaisen runouden perusteoksia Lauri Viidasta Kirsi Kunnakseen. Teoksista voi valita runon esitettäväkseen, mutta sangen mieluusti karaokessa kuullaan myös omia runoja. Innokkaimmat rustaavat niitä pöydässä karaoken aikana.

Seuraava runokaraoke Pulterissa pidetään 15. joulukuuta klo 20.00. Hommaa jatketaan jälleen 19. tammi-kuuta siten, että karaoke pidetään joka kuukauden kolmantena tiistaina.

Runokaraoke on löytänyt tiensä myös Pispalaan. Pulterissa on viime keväästä alkaen järjestetty kerran kuussa tiistaisin runoilta, jossa esiintyä voi kuka tahansa – siitä nimi runokaraoke.

Pulterin iltojen kantavia voimia on runoilija, musiikintekijä Asko Vilén, joka marraskuun runokaraokessa julkaisi kaksi uutuusteostaan.

NUKKETEATTERIN TAIKAA KOKO PERHEELLE VUODESTA 1979!

Teatteri Mukamas 39 vuotta

Jouluyö

- Matka joulun rauhaan

Esitykset Pispalassa:

to	3.12.	klo 10.15
pe	4.12.	klo 10.15
la	5.12.	klo 16.00
ma	7.12.	klo 10.15
ti	8.12.	klo 10.15
ke	9.12.	klo 9.00 ja 10.15
to	10.12.	klo 9.00 ja 10.15
pe	11.12.	klo 10.15
la	12.12.	klo 16.00
su	20.12.	klo 16.00

lippu.fi + 0600 900 900 | Tiedustelut ja ryhmämyynti: (03) 3124 1300

Teatteri Mukamas, Pispalan valtatie 30, Tampere | Klikkaa netissä: www.teatterimukamas.com | info@teatterimukamas.com

Salaman maailmaa elokuvataan

Teksti: Hannu T. Sepponen
Kuva: Ilpo Mikkonen

Kuluneen syksyn aikana Tampereella on kuvattu Hannu Salaman teokseen 'Siinä näkijä missä tekijä' perustuvaa tv-elokuvaa. Ylen ohjelmistossa elokuva nähtäneen vuoden 2011 alkupuolella.

Siinä näkijä missä tekijä tv-elokuvaa kuvataan Päivölän kadun portailla.

Lavastaja Pentti Valkeasuo tuli tukka pystyssä Pispalasta käytyään tarkastamassa mahdollisia kuvauspaikkoja. Kaupunginosa on muuttunut niin paljon, että ajankuvan luominen ei salli yhtään liikkuvaa kameraotosta nykyisessä katukuvassa. Yhden mahdollisen rakennuksen vieressä onkin toinen aikaan sopimaton.

Niinpä Pispalassa on tehty kuvauksia Päivölänkadun portaissa, Provas-tinkadulla ja Pyykkipuistossa, Varalan ja A-killan rannoilla sekä Haulitor-nin juuressa. Kirjan päähenkilöiden Salmisten perheen koti on lavastettu Pellervon koulun entiseen jumppasa-liin, sisäkuvauksia on tehty myös Vel-lamonkatu kahdessa sekä eri kohteissa muualla Tampereella. Myös Rataka-dun taloja harkittiin Pispalan valtatie-n kupeessa, mutta kiinteistöissä ei ollut vettä eikä sähköjä.

Sodanaikaista asuinkorttelia saakin elokuvassa esittää Annikinkadun puu-talokortteli, joka sinänsä ei ole aivan pispalalainen miljöö. Ei oikeassa Pispalassa ollut umpikortteleita. Mutta Annikinkatu on ainoa paikka, jossa voidaan oikeassa ympäristössä kuvata aidosti tuon ajan köyhälistön elinympäristöä.

Kaipainen kertoo, että Salaman tuotannon saaminen filmille on ollut keskustelun aihe jo vuosia ja nyt onkin kummasteltu, kuinka hankkeita tähän asti ei ole ollut. Kirjailija itse on ollut hyvin iloinen projektista ja myös hyväksynyt elokuvan käsikirjoituksen. Luontevaa varmasti on, että äskettäisen 'Uralin perhosen' jälkeen tehdään myös Salaman keskeisestä teoksesta filmatisointi. Perhonen perustui Salaman käsikirjoitukseen.

Kuvaukset jatkuvat vielä ensi keväänä muutamana päivänä, leikkaus tapahtuu tulevana keväänä ja ohjelmistoon elokuva saataneen reilun vuoden kuluttua.

Elokuvan tamperelainen tuottaja Jyrki Kaipainen kertoo, että ohjaaja Kari Paljakka esitti idean Salaman kuuluisan kirjan filmatisoinnista Elokuvasäätiön vuosijuhlan humussa jokin aika sitten. Kaipainen otti ja soitti seuraavana päivänä, kes-tikö ajatus vielä päivänvaloa. Tuntui kestävän.

Seuraavassa vaiheessa tuotantoyhtiö Camera Cagliostron Kaipainen otti yhteyttä TV-Kakkosen Hilkka Saloon, joka oli tärkeä tukihenkilö hankkeen etenemisessä. Myös ensimmäinen käsikirjoituksen luonnos tuli Kakkosen draamaosastolta. Sittem-min hankkeen yhteistyökumppaniksi tuli Ylen Yhteistuotannot. Kaksiosainen, kaksituntinen elokuva valmistuu Ylen Kotikatsomon ohjelmapaikalle. Mukana yhteistyössä on myös Elokuvasäätiö.

Tuotantoyhtiö Camera Cagliostrolle hanke on ensimmäinen laatuaan. Aiemmin yhtiö on kymmenvuotisen toimintansa aikana tehnyt dokumentteja ja piirrosanimaatioita, joita nytkin on tuotannossa meneillään. Kokonai-sen elokuvan tuotantoprosessi on uusi haaste, joka voi jatkossa tuoda myös uusia hankkeita Tampereelle. Nyt myös osaaminen ja kokemus lisääntyvät, onhan projektin teknisen työryhmän 25 henkilöstä parikymmentä täkäläisiä tekijöitä.

Elokuvan käsikirjoittaja on helsinkiläinen Raija Talvio, joka on aiemmin kirjoittanut Kari Paljakan ohjaaman elokuvan 'Eläville ja kuolleille'. Tarina sijoittuu sota-ajan Pispalaan, vuoteen 1943. Kuvauksia on voitu tehdä kuitenkin vain rajoitetusti Pispalassa, jonka ilme on vuosien mittaan rajusti muuttunut.

ISO PIPA

ja tampereen kielen alkeet

Teksti: Janne Rahkila
Kuva: Mika Kanerva

Kirjan kirjoittaja Hannu Hyttinen (ilman pipaa) ja kuvittaja Erkki "Jammu" Kanerva (pipa päässä) sekä kaksi Isoa pipaa (herrojen käsissä).

Syyskuussa julkaistiin Hannu Hyttisen Iso pipa -niminen murre-sanakirja, joka on jatkoa vuonna 1995 ilmestyneelle Pipa päässä rotvallir reunalla -kirjalle. Murrekirjoja on vuoden 1995 jälkeen ilmestynyt runsaasti, mutta tuota kirjaa voidaan pitää murrevillityksen alkulaukauksena.

Iso pipa on 800 tampereen sanan suomennoksineen, paikannimien selityksineen ja tampereen kielen esimerkkilauseineen jämäkkä tietopaketti. Edistyneemmät kielen taitajat voivat nauttia hauskaista kirjoitetuista teksteistä ja murteen vivahteista, kun taas hiljan paikkakunnalle muuttaneet voivat käyttää kirjaa apuna alkuperäisväestön sekaan soluttautumisessa.

Aivan kuten kaikki elävät kielet myös murteet muuttuvat sukupolvien myötä. Hannu Hyttinen sanookin kirjan sisältävän pääasiassa hänen ikäpolvensa, sotienjälkeisten suurten ikäluokkien tamperetta, vaikka jonkin verran myös vanhempia ja uudempia sanoja on mukaan mahtunut.

Tampereen murre onkin säilyttänyt omaleimaisuutensa hienosti, kun ottaa huomioon, että paljasjalkaiset tamperelaiset ovat olleet vähemmistönä kaupunkinsa asujaimistossa jo 1800-luvulta. Aluksi kaupunkiin muutti paljon työvoimaa tehtaille ja 1960-luvulta ovat Tampereelle ihmisiä houkutelleet opinahjot. Murteita on myös yritetty aktiivisesti kitkeä nuorison suusta.

– Aamulehden Moro-liitteen edeltäjä A-Tampere yritteli joskus jotain murreilmaisuja käyttää ja murteellisesti kirjoittaa. Äidinkielen opettajat hyökkäsi niiden kimppuun, että ”te pilaatte lasten kielen.” Tämä on varmaan ollut tyypillistä koko Suomessa. On pyritty ohjaamaan lapset yleiskielen käyttöön, kertoo Hyttinen. Silti murre vaan elää ja voi hyvin.

– Tamperelaisilla on kohtuullisen vahva ja terve kotiseututietämys, eikä tamperelaisuutta häpeillä. Murrevillitys ja murteen uusi tuleminen on myös johtanut paljon siihen, ettei ihmiset enää häpeä puhettaan, eikä opettajat pyri sitä tuhoamaan, sanoo Hyttinen. Hänen mielestään tamperelaisilla on taito nauraa itselleen ja puhetavalleen, minkä hänen kirjansakin todistaa.

Kohtuullisen suuresta koostaan huolimatta Tampereella on myös tietynlainen maalaiskylän mentaliteetti, joka tulee ilmi esimerkiksi siinä miten kaupungin eri talot on nimetty, aivan kuten maaseudullakin tehdään. Pidempään Pispalassa asuneet varmasti tuntevat esimerkiksi Koivusen

talon sekä Ylä- ja Ala-Voiman.

Kirja tietysti auttaa oppimaan murretta, mutta miten tampereen kielellä sitten tulee toimeen muiden suomalaisten kanssa? Kysyin neljältä eri puolilta Suomea olevalta ihmiseltä suomennoista 15 arkipäivän murreksanasta. Testihenkilöt oli valittu edustamaan jokaista neljää pääilmansuuntaa: he ovat kotoisin Raumalta, Etelä-Savosta, pääkaupunkiseudulta ja Lapista. Nopean testin jälkeen saatoimme päätellä tampereen kielen olevan hyvin läheistä sukua suomele. Tästä huolimatta väärinkäsityksien mahdollisuus on tietysti olemassa, sillä suomea puhuva yksilö tunnistaa keskimäärin vain noin 60 prosenttia tampereen sanoista. Voimavarat riittivät harmittavan pieneen otokseen, mutta tuloksien mukaan varsinkin Itä-Suomessa asuvien olisi syytä petrata sukulaiskielen taitoaan.

Huolimatta erilaisten murteiden ja puhetyylien kirjosta meidän olisi kuitenkin yritettävä ymmärtää toisiamme. Sikäli on hienoa, että tamperelaisista voi saada nyt paremmin selkoa tämän julkaisun ansiosta.

VIHITYISÄÄ SEURUSTELUA
JA MAISTUVAA PUBIRUOKAA.

PUBIAAMIAINEN JOKA PÄIVÄ
KLO 12 ASTI.

TIISTAISIN KLO 20.00
TÄTÖVISA.

TULE TESTAAMAAN
PUBIRUOKALISTA.

TERVETULO!

— vuodesta 1964
Quoppa!

Pyynikintori 6

Puh. 010 767 2360

Avoimna ma-to 10-24,

pe-la 10-02, su 11-24

Tahmelanrannan tapahtumia 2009

Teksti: Karoliina Hannula
Kuvat: Ilpo Mikkonen ja Asko Parkkonen

Lumottu Ovi – tarina peikkoheimosta 19.9. –2.10.

Lastennäytelmässä meriä vaeltava peikkoheimo saapuu rantaan, asettuu asumaan ja tapaa kauppamies Uuno Hövelin. Auttaessaan peikkoja pois pelostaan Uuno Höveli muuttuu itsekin ja ahneen kauppamiehen kuoren alta löytyykin uusia puolia.

Näytelmä oli suosittu ja Pispalalaisten lasten kuultiin leikkivän piholla hiitiäistä ja kauppamiestä vielä pitkään näytöksien jälkeen.

Peikot kävivät näytöksen lopussa talviunille, mutta taitavat-pa herätä talviuniltaan vielä jonakin kauniina lumisena päivänä lasten iloksi...

Työryhmä omisti näytelmän Marita Sandtille, joka on aktiivisesti tukenut lastentoimintaa.

Lastennäytelmää kävi katsomassa noin 400 henkeä.

Juhannusmarkkinat 14.6.

Kolmatta kesää järjestettävät Juhannusmarkkinat toivat taas Tahmelan rantaan käsityöläisiä, lasten puuhapajoja sekä kansanperinnettä. Tapahtumassa halutaan tuoda nykypäivään perinteisiä käsityötaitoja, luonnonmukaisuutta sekä tarjota perheille mahdollisuus mukavaan yhdessäoloon.

Tahmelan rannalla kesä kehrättiin esiin salkotanssilla. Pyhäjärveltä saapui keskikesän neito laulaen kesän koittaneeksi järvisoturien saattelemana.

Kävijöitä Juhannusmarkkinoilla on ollut noin 500.

Kekri – muinaissuomalaisuutta koko perheelle 31.10.

Taru Pohjolan tulesta kertoi nykypäivän ihmiselle kuvaelman siitä, millaista suomessa saattoi olla noin tuhat vuotta sitten. Vuoden 2009 kuvaelmassa keskelle Suomensuvun vuodenvaihteen juhlaa ja römppäjäisiä saapuu vieras väki, joka vie Suomen kansan Pyhän Tulen mennessään. Suomalaiset ja yleisö lähtevät etsimään tulta takaisin ja lyhtyjen ja tulien valossa kohdataan kekrikan-saa ja heidän esittämiään arvoituksia. Viimeinen arvoitus tuo Suomen Ukolle häneltä viedyn äänen takaisin, ja Ukko löytää rosvojoukon etelän portin takaa. Alkaa hurja kilpalaulanta, jonka aikana ryövärit ymmärtävät ettei tuli ole kenenkään omaa, vaan kuuluu kaikille.

Takaisin saadulla tulella Suomen Ukko sytytti perinteisen Kekrikokon. Kokolla kuultiin kansanmusiikkia ja nähtiin tulitaiteilua. Kävijöitä Kekrissä oli noin 250.

Tapahtumien takana on Pispalan tapahtuma- ja toimintaryhmä, jonka jäsenet perustivat hiljattain uuden yhdistyksen Vuorenväki ry:n. Yhdistyksen tarkoituksena on ylläpitää ja tukea perheille suunnattuja kulttuuritoimintoja ja -tapahtumia. Yhdistys tukee käsityöläisyyttä, perinnekulttuuria sekä luonnonmukaista elämäntapaa Pispalan kulttuurimaisemaa vaalien. Vuorenväki ry:n on tarkoitus liittyä Kumppanuus ry:hyn. Ryhmän tärkeänä yhteistyötahona on ollut Kurpitsaliike ry. jonka tiloissa toimiminen on mahdollistanut kulttuuritoimintojen ja -tapahtumien toteuttamisen. **Hyvää talvea kaikille!**

VOIHAN PAHKEI-NEN!

Heikki-Pekka Miettiseltä on ilmestynyt äskettäin kaksi sarjakuva-albumia kovissa kansissa. Niissä seikkailevat herra Pahkeinen, jonka taivalta alettiin ikuistaa jo Aviisissa ikimuistoisina radikalismien vuosina; sekä pikku Miihkali, jonka oppivuodet isoksi kasvaessa tallennettiin ennen muuta Pahkasiassa 1980-luvulta alkaen.

Pontta uusien albumien julkaisuun antoivat lukuisten alan harrastajien ja tuttavien sekä kadunmiesten ja -naisten vaatimukset vuosien varrelta. Keihäänkärkenä vaatimusliikkeessä toimivat Tapani Rytöhönka ja Johanna Vehkoo. Näiden entusiastien käsistä Heinari riisti vanhentuneimmat otokset, joiden yhteiskunnallinen ja tilannekonteksti olisi vaatinut julkaisussa oman selitysoppaansa. Piti siis kehottaa keskittymään oleelliseen eli ajattomaan.

Hienovireinen ja vetäytyvä herra Pahkeinen ilmaantui Aviisin sivuille ilmeisesti vuonna 1972, muistelee herra Miettinen. Hän hoiteli tuolloin ylioppilaskunnan yleisen visuaalisen ilmeen ja esillepanon tehtävien, kuten lakkojulistaiden ynnä muun käyttötaitteen, ohella myös Aviisin kuvitusta. Se tarkoitti usein niin sanottujen taitto-

palojen luomista ja sijoittelua kohtiin, joihin puuttuva ilmoitus tahi keskeensä jääneen artikkelin puuttuva ajatus oli jättänyt tilaa vielä yhdelle, joka käyttää mielikuvitusta.

Tuossa tarkoituksessa syntyi pitkähköön, mustaan palttooseen ja taiteilijabaskeriin pukeutunut rakastettava hahmo. Hänessä on nähtävissä sisäsuomalaista juurevuutta, maanläheisyyttä ja määrättyä pidättyväisyyttä, myös sivulla oloa, joka ei kuitenkaan ole suojellut häntä luonnonilmiöiltä, kuten sateelta, tuulelta ja kaupunkiemme runsaalta siivekkäältä asujamistolta.

Tarinaa kuuluu, että herra Pahkeinen on nähty pääkaupunkiseudulla, josta todisteena entisaikainen kuvatalenne, mutta myös kotikaupungissaan Tampereella, ammuin itsenäisen Lielahden katukuvassa, mistä vakuutena

ovat luotettavien todistajien näköhavainnot.

Pahkeinen on muuttunut kulttihahmoksi ja jo varhain kulttuuriseksi käsitteeksi, josta todisteena takavuosien legenda Kontra Pahkeinen. Sen on nähty esiintyvän viimeksi Rajaportin saunan 90-vuotisjuhlilla viime vuosituhannella.

Nuoremmalle eli pullamössösukupolvelle tutumpi hahmo on nyt oman albuminsa saanut Miihkali, jonka seikkailuja vaippaikäisestä alkaen on saatu seurata alkuun Pahkasiaka-julkaisussa sekä aika ajoin Aviisin palstoilla.

Miihkalissa taiteilija Miettinen näkee hyvinvointiyhteiskunnan sellaisia kasvukipuja, joita kaikki eivät vääjäämättömän edistys- ja kasvatususkon käsitespagetissa ja Fröbelin palikoiden kollektiivijumpassa ole tunnistanee-

Miettinen irvistelee hyvien tarkoitusten katekismuksille ja hyvää tarkoittavien ihmisten sielulliselle puuteroinnille tavalla, joka voisi olla sangen epäkorrektia aikaamme siirrettynä.

Tämä on erityisen merkille pantavaa, koska Klassillisen Koulutuksen Tampereen Klassillisessa Lyseossa saaneelle näkijälle kaikkinaisen kovin tärkeä arvokkuus, säännöllisyys ja determinismi, kuin myös pappispimitys ja lähetystyövirikkaus on ollut suuren huvituksen aihe jo vuodesta 1966. Kasvatusoptimismissa taiteilija näkee samaa koulumisen filosofiaa kuin taimitarhassa.

Kaikessa herra Miettisen toiminnassa näkyvät syvällisesti ne vaikutteet, jotka hän sai vieraillessaan stipendiaattina maamme aiemmassa pääkaupungissa ja tultuaan tekemisiin silloisen Turun Uuden Romantiikan kanssa, jonka kukeimman vaiheen hän aisti jo taittuneen. 'Systeemi' oli jo nielaissut ensimmäiset kriitikkonsa.

Tampereen poika huomasi muuttaa Pispalaan vasta erään hupaisan sattumuksen myötä. Kerran hän tavanomaisella aamukävelyllään osui paikalle, kun keskeisellä kylänraitilla herrasmies ilkosillaan esiintyen soitti kornetilla Vapaata Venäjää, ja mitä ilmeisimmin väärin. Ilmeinen tarkoitus oli kuitenkin herättää naapurusto suloiseen kesäamuun. Tuo paikallisesti ilmentynyt 'jokamiehen' sosiaalinen mielenlaatu sai taiteilijan oitis päättämään, että juuri Pispala olisi jatkossa hänenkin taiteellisten pyrintöjensä tyyssiä ja

foorumi.

Sittemmin taiteilijan pyrintöt ovat olleet nähtävissä myös Pispalalaisen sivuilla. Pispalan karnevaalien kuulu kissahahmo on herra Miettisen keksintöä. Siksi hänelle uskotaankin myös määrättyjä hoitotehtäviä kansalaisten yleisinä loma-aikoina.

Muiden pyrintöjen ohella herra Miettinen tunnetaan tietoviisaana valtiomiehenä, joka on valistanut asujamistoa Tampereella laajemminkin. Hän kertoo, että vuosien jälkeenkin myös tentaattori yhä hämmästy.

– Kummalla poskella Marilynilla on kauneuspilkku, kysyy tietäjä. "Mistäpäin katsoen?", kysyvät vastaajat.

Salon Eira
Pispalan parturi
Hyvän ilman Kampaamo
Permanentti + värikäsittelyt
Sim Sensitive tuotteilla
050 4143939 Pispalan valtatie 21
ma-ti-ke-pe 10.00-17.00 ja to 14.00-21.00
Hyvän ilman Kampaamo Sim

RAJAPORTIN SAUNA 103 v.

Sauna - Kahvila - Hieroja

Pispalan valtatie 9 - www.rajaportinsauna.fi

Suomen vanhin yleinen sauna

puh. 03 222 3823

AVOINNA:

ma 18 - 22

ke 18 - 22

pe 15 - 21

la 14 - 22

Miesten ja naisten osastot

Maksu ma ja ke 4€

pe ja la 6€

Myös sarjakortteja

Hierontahuone

"Corpus Vitale"

puh. 045 673 6871

TOIMII SAUNA-AIKOINA

Tilauksesta muulloinkin

Ajanvaraus pakollinen

Koulutettu hieroja Heta Pulkkanen

RAJAPORTIN SAUNA

Rajaportin kahvila

puh. 0440-559353

AVOINNA SAUNA-AIKOINA JA TILAUKSESTA

Kahvia, pullaa, olutta,
virvokkeita ja pikkusytävää.

Kahvilaa laajennettu.

Nyt sisätilaa

3 huoneessa yht. n. 35 paikkaa.

Myös kokouksiin 1-3 huonetta
tarjoilulla tai ilman.

Kesäterassilla 20 paikkaa.

Kysy tilaussaunoja, puh. 045 136 5557

Saunatuotteita:

-Lahjakortti on oiva lahja saunanystäväälle!

Sisältää 15.min hieronnan, saunan ja pullakahvit. Hinta 15€

-T-paitoja on kahdenlaisia ja monessa värissä. Hinta 10 €

-Tukevankankaiset saunakassit pitkillä sangoilla;

musta tai valk. Hinta 8€

-Saunan historiikkikirja "Puhasta tuli". Hinta 20€

-Videodokumentti-dvd "Rajaportin sauna 100v." Hinta 20€

Tuotteet myynnissä kahviossa

Erikoisaukioloajat:

Jouluaatto 24.12. klo 12-18

Joulupäivä 25.12. suljettu

Tapaninpäivä 26.12. klo 14-22

Uudenvuodenpäivä 1.1. klo 15-21

Loppiaisenä 6.1. klo 18-22

Muuten normaalisti

Rantakylässä asui aikaansaavaa ja aktiivista väkeä

*Pispalan Rantakylä on
asuinalueena jo elettyä
elämää ja voi vain
ennustaa, että Rantakylä
nimenäkin tulee valitetta-
vasti jäämään niin sanotun
kehityksen jalkoihin.
Alueena se käsitti
muutaman kymmenen
asuintalon ryhmän
Porin radan pohjoispuolella*

*Pölkkylästä Näsijärven pahvitehtaalle saakka.
Ehkä vielä Santalahden pysäkki, pahvitehtaan
johtajan talo ja Enqvistin huvila olivat
luettavissa Rantakylään. Siitä kaupunkiin päin
ranta-alue oli jo Santalahtea.*

Asser ja Elli Koivisto Rantakylässä 1930-luvun puolivälissä Ahjolasta hieman kaupunkiin päin sijainneen alikulkutunnelin yläpuolella sijaineella "näköalatasanteella". Vasemmalla alhaalla rannassa näkyy Lempisen talo, Koivistojen oikealla puolen Mäkisen talo ja oikeassa reunassa hämmöttää isomman Osuuskunnantalon länsipääty.

Sitä ei tiedetä, kuka asuntorakentamisen Rantakylän alueella aloitti. Tämä tärkeä hetki ajoittui Reposaaressa (Harmaan) tukkittien ja Porin radan valmistumisen välille, eli 1870–1890-luvuille.

Pieni kaupunki kaupungissa

Rantakylä oli oikeastaan pieni kaupunki kaupungissa. Näsijärven Pahvitehdas oli 1900-luvun alusta sen asukkaiden suuri työllistäjä. Myöhemmin työtä ja toimeentuloa tarjosivat Rantasen Mallastehdas ja sen tiloihin myöhemmin 1920-luvulla muuttanut Juho Paasikosken omistama Puutyö Ura Oy.

Pahvitehtaalla ja Uralla oli omat Näsijärveen työntyvät laiturinsa ja siinä välissä oli upean hiekkarannan uima-reita palveleva pitkä laiturin hiekkarannan itäpäässä. Uran länsipuolella oli myös uimarien suosima hiekkaranta.

Kauppa-asiat hoidettiin oman kylän kaupassa, jossa Maire Ahola jatkoi edellisen yrittäjän jälkeen vielä 1980-luvulle saakka. Vähän isompia ruokatarvikeostoksia varten oli kiivettävä tiukka mäki ylös Viktor Renforsin

kauppaan, jossa hänen jälkeen poikansa Vihtori Reivala jatkoi kaupanpitoa.

Reivalan kaupasta vähän kaupunkiin päin oli Rantakylän lasten paratiisi Nekkunurkka, silloin kun muutama kolikko oli jostain siunaantunut.

Joskus käytiin vähän irrottelemassa maailman tomuja hartioilta ja yleensä silloin mentiin Pispalan työväentalolle. Siellä juhlia järjesti joko Pispalan Alku tai sen jälkeen urheilutoimintaa kylässä jatkanut Tarmo tai sitten useat muut Pispalan aktiiviset yhteisöt. Rantakylästä iltamapaikat puuttuivat ja hyvä niin.

Rautatie

Rautatie Poriin ja Tampereelle kulki ikään kuin Rantakylän ylimmäisenä vartijana sen ylärinteessä. Junat menivät vain muutaman metrin päässä esimerkiksi Viholaisen talosta, mutta talon asukkaat olivat tottuneet niiden kulkuun ja sitä tuskin noteerattiin.

Jatkosodan vuosina todellinen katastrofi oli lähellä. Toisin ajattelevien sabotaasiryhmä räjäytti kiskot Poriin päin menevän junan alta noin 400 metriä Santalahden pysäkillä länteen

ja lähellä oli, että juna olisi pyörinyt alas rantaan.

Lapsia tietysti höyryjunista varoitettiin ja radan ylitse sai mennä ainoastaan joko Ahjolan kohdalla ylikäytävältä, josta autotkin kulkivat Uralle ja takaisin elleivät sitten käyttäneet Tipotietä, josta pääsi nousemaan ylös Pirkkalan valtatielle. Toisen ns. laillinen radanylityspaikka oli Santalahden pysäkin länsipuolella. Sitä ennen piti kiivetä kirakka mäki radalle Osuuskunnantalojen välistä. Sen jälkeen siitä pääsi ylös Pispalan valtatielle.

Radan ja valtatie välisestä rinteestä Rantakylän koulupojat keräsivät vielä 1920-luvulla kiväärinhylsyjä, joiden kerrottiin olevan kansalaissodan ajoilta.

Kaupunkireissut tehtiin kävellen, junalla, onnikalla tai kesäisin jopa veneellä, jolloin samalla kerättiin Haarlan patterille heitettyjä ripoja polttopuiksi. Tikkutehtaan patterilla käytiin keräämässä tulitikkuketjet. Osuuskunnantalossa asunut Hannula oli innostunut keräämään uppotukkeja rannasta ja niitähän niillä seuduilla tietyistä syistä riitti.

Tipotietä pitkin pääsi kävellen mukavasti, mutta ankarana Pispalan poliisivartiokonttorin kielloista huolimatta myös rataa hyödynnettiin. OTK:n tulitikkutehtaan lähistöllä, ennen Tipotien ylikäytävää, oli ratavartijan koppi, jota ennen oli kuin muodon vuoksi siirryttävä pois radalta.

Osuuskuntatalot ja Santalahden pysäkki

Osuuskunnantalot (isompi ja pienempi) rakennettiin 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Yksi Osuuskunnan perustajista oli Evert Jokinen (1873–1947), joka oli tullut Tampereelle synnyinseudultaan Keuruulta; ei onnikalla, niitähän ei vielä ollut, ei laivalla, eikä junalla vaan luistellen vesistöjä pitkin omatekoisilla luistimillaan, jotka vieläkin ovat tallessa hänen kasvattipoikansa pojan hallussa. Jokisen leski (Maria) myi talon Olavi ja Maire Aholalle vuonna 1953.

Evert oli vuonna 1930 poliittisista syistä lakkautetun Näsijärven Pahvi-tehtaan ammattiosaston viimeinen puheenjohtaja. Kohtalon kummallista johdatusta oli, että hänen kasvattipoikansa oli sen ensimmäinen puheenjohtaja osaston saadessa perustamisluvan jälleen sodan jälkeen vuonna 1946. Silloin sen sihteerinä toimi isommasa Osuuskunnantalossa talossa asunut Georg Enqvist, joka tunnettiin Pispalan työväen Näyttämön mainiona näyttelijänä ja viisujen esittäjänä.

Samassa talossa vuosikymmenien aikana asuivat muun muassa Flinckit perheineen. Heidän tyttärensä, kansanedustajana pitkään toiminut Anni Flinck muutti siitä vasta vuonna 1954. Muita asukkaita olivat muun muassa Pauliina Haapala, Hannulat, Lauri Viita, Yrjö Viita, Mikko ja Vilhelmiina Kinkki (ei King, kuten joissakin yhteyksissä esiintyy), Pirkkasen, Uskelinit, Vainionpää ja viimeisten joukossa Järviset.

1990-luvun alkuvuosina rakennetut asuinrakennukset olivat tyyllisesti Pispalaan mainiosti soveltuvia ja ns. nykyaikaan remontoituna osa niistä kesti tuulta, pärskeitä ja tuis-kuja 1990-luvulle saakka. Pärskeitä oli sananmukaisesti kestettäväkin. Muutamat talot sijaitsivat vain metrin päässä rantaviivasta. Joskus pohjatuuli puhalsi ja jos tuuli puhalsi Aitolahden suunnasta se tiesi komeaa lahnasaalista uittotunnelin Pölkkylän etuvessillä.

Puutuyö Urassa työnjohtajana toimineen Arvo Virtasen vuosimallia 1951 oleva Letukka oli Rantakylän nuoremman väen ihmetyksen ja kummastuksen aiheena. Vasemmalla ylhäällä Kari Virtanen, Ari Järvelä, Matti Mäkelä, Arin pikkusisko, Leena Mäkelä, Tuomo Koivisto ja Hannu Koivisto.

Santalahden pysäkki ja sen radan molemmin puolin sijaitsevat rakennukset olivat alueen rakennustaiteen helmiä. Itse asemarakennus sijaitsi samalla puolen kuin Ahjola, vastapäätä asui aseman henkilökuntaan kuuluvan miehen perhe. Hetken aikaa asemamiehenä oli sittemmin valtakunnan-ovittelijana olleen Paavo J. Paavolan isä. Asemarakennuksen suunnitteli tunnettu ja arvostettu arkkitehti Bruno Granholm ja se valmistui vuonna 1907, muutostöitä tehtiin vuonna 1923 ja melkoinen kulttuuriskandaali oli, että rakennukset purettiin 1970-luvulla.

Olipa unohtua. Enqvistin huvilassa asuivat muun muassa Tarkat. Isä-Topi oli pastori ja aikanaan Ahjolan

kantavia voimia. Hänen poikansa Pekka Tarkka oli Helsingin Sanomien kulttuuritoimittajana ja toinen poika, Jukka, muun muassa kansanedustajana.

Vireätä oli Rantakylän väki ja ahke-
raa, sanoisi varmaan Aleksis Kivikin.

Kaksi kansanedustajaa (Anni Flinck, Pekka Tarkka), kaksi kaupunginvaltuutettua (Anni Flinck, Ester Suonpää), neljä kirjailijaa (Viita sekä isä-Tarkka ja pojat). Mitä he kaikki muut olivatkaan ja mitä heistä tuli-
kaan? Kunnan ihmisiä, jotka nyt jos eksyvät entisille kotikulmilleen, itkevät tuhottua maailmaa. Paasikosken ja Arramiehen talot sentään ovat vielä olemassa, samoin Pahvitehtaan johtajan talo ja Enqvistin huvila. Mu-

sertuvatko nekin markkinatalouden armottomaan rotaatioon?

Jutun kirjoittaja Tuomo Koivisto on toimittaja, joka on erityisesti perehtynyt liikunta- ja urheiluhistoriaan kirjoittamalla muun muassa kirjat Nokian Pyrystä (Molemmin puolin kuohuvaa koskea 2005), Lamminpään Korvesta (Morkulta maailmalle 2005) ja Pispalan Tarmosta (Työläisurheilija 2002).

Parhaillaan Tuomo valmistelee käsikirjoitusta 90-vuotiaan Tahmelan Wesan historiasta. Työn tukena on historiatyöryhmä, johon kuuluvat Veikko Fageström, Lasse Grönlund, Jiipee Villanen ja Asko Parkkonen. Kaikenlaista historiamateriaalia Wesan toiminnasta kaivataan. Lisätietoja työryhmän jäseniltä tai Asko Parkkonen / Pispalan kirjastotalo puh. 0505703098.

Seuraavassa kartassa talojen sijaintipaikat ja niiden asukkaita Raimo, Terho ja Hannu Koiviston muistelemina. He asuivat Rantakylässä vuosina 1936-1953.

1. Viholaisen talo, jossa talonmistajan lesken Anna Viholaisen lisäksi asuivat muun muassa Asser Koivisto perheineen ja Erkki Mäkinen. Pienessä piharakennuksessa asuivat Nyman ja Pertti Järvinen, jolla myöhemmin oli radio- ja televisioliike Aleksanterinkadulla sekä Hämeenpuiston ja Puutarhakadun kulmauksessa. Viholaisen talon osoite oli Näsijärvenranta 37.

2. Ahjolasta laskeuduttua radan yli tien vasemmalla puolen ensimmäinen talo oli Näsijärvenranta 33. Siinä asui Arvo Jokinen, joka naimisiin mentyään muutti Herman Martinin taloon Hyhkyn.

3. Edellisen alapuolella sijaitsevalla isommalla talolla oli myös osoitteena Näsijärvenranta 33. Talon asukkaita vuosikymmenien varrella olivat muun muassa postikorttikeräilijä Arne Salonen, Olli Niemi, Topi Suuronen, Höök, Enteet, Kalervo Vuori ja Huhtiset.

4. Edellisestä talosta hivenen Lielahden suuntaan olevan talon osoite oli Näsijärvenranta 32. Sen asukkaita ovat olleet Tampereen Yrityksen aktiiveihin pitkään kuulunut virtolaissukuinen Erkki Kota-aho, Frans ja Kari Mäkinen sekä Pyrinnön alle 50 sekunnin juoksija 400 metrillä Raimo Bärlund.

5. Vielä edellisestä lännen suuntaan ja alempana rannassa oli talo, jonka osoite oli vain Rosenlewin alue. Thomasson oli sen yksi pitkäaikaisista asukkaista. Tätä taloa yritettiin syksyllä 2009 useaan kertaan polttaa.

6. Puutyö Uran yläpuolella muutaman askeleen Ahjolan suuntaan sijaitsi punatiilinen muuntaja, joka nyttemmin on purettu.

7. Viiston muuntajan takana oli ns. Paasikosken talo, jossa asui Uran omistaja Juho Paasikoski perheineen. Sitä aikaisemmin talossa oli sijainnut Rantasen Mallastehdas ja myös sen omistaja oli asunut talossa. Mallastehtaan perustaja ja omistaja Anton Rantanen kuoli 31. tammikuuta 1915 vain 48-vuotiaana.

8. Paasikosken talon vierestä alkoi Uran rakennus, jonka laiturin sijoittui kutakuinkin tarkkaan paikalla myöhemmin sijainneen Kesölin kohdalle.

9. Tämä talo on edelleen olemassa alkupe-
räisellä paikallaan. Siinä asui muun muassa Arramiehen perhe ja heidän jälkeensä Martti Koskensalo sekä Kyösti ja Seija Riiheläinen.

10. Tämän talon osoite oli Näsijärvenranta 33. Taloa sanottiin Salon taloksi sen omistajan Lempi Salon mukaan. Siinä asui hänen tyttärensä Hilka Mäkelä sekä tämän lapset Matti, Leena ja Ilkka.

11. Sama postiosoite kuin edellisellä. Erland Katajan rakentamassa talossa hänen poikansa Frans Katajan lisäksi talossa asui Pispalan Tarmon naisvoimistelijoihin kuulunut Hilka Koskinen. Katajan Franssea lähitalojen pojat kutsuivat "tumppuriksi", ehkä siksi että hänen toisessa jalassaan, joka oli vaurioitunut uittotoissa,

oli joko villasukka tai joskus jopa tumppu suojana.

12. Katajan talon alapuolella Uran laiturin kyljessä ja aivan Näsijärven rannassa oli pitkä talo, jossa asui useita perheitä muun muassa Kosti Mankki, Uutelan perhe, Variksen perhe, Arvo Virtanen, Liljan perhe sekä David (Taave) Kataja, jonka "kirjapaino" oli kiihkeinä 1930-luvun alkuvuosina löydetty Katajan talon komerikosta Etsivän Poliisin toimesta.

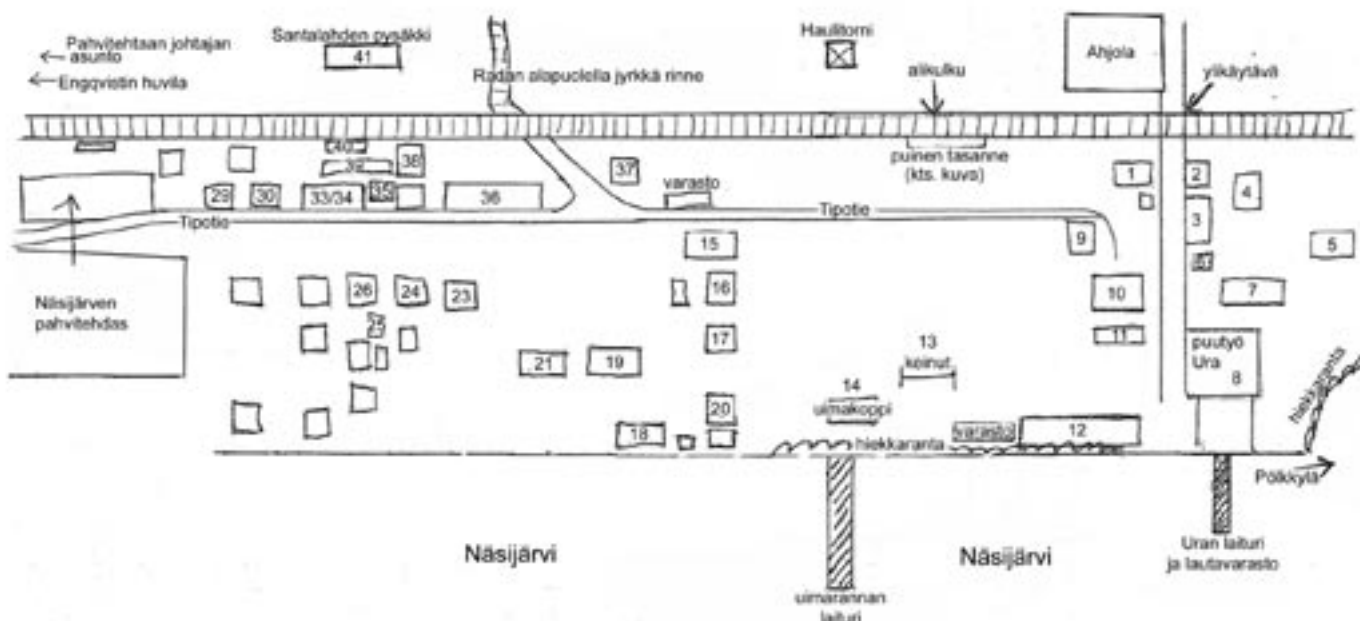
13. Hiekkarannan yläpuolella olleet kaksi keinua.

14. Keinusta hivenen kaupunkiin päin sijainnut uimarannan pukukoppi.

15. Näsijärvenranta 43 (muutamat rannan asukkaat saivat postia vielä 1970-luvun alussa Tipotien osoitteella) Tässä asuivat Kalle ja Reijo Mäkinen, Roivakset ja kesällä 2009 kuollut Esteri Suonpää, joka oli 1950-luvulla yhden kauden kaupunginvaltuutettuna.

16. Mäkisen talosta alas rantaanpäin seuraavana oli Näsijärvenranta 48. Siinä asuivat Eetu ja Kalle Helminen sekä Rämät.

17. Seuraava talo rantaan päin oli Näsijärvenranta 49. Liebe Helminen asui tässä ja hänen jälkeensä Mauri Savolainen.

18. Tämän talon osoite oli Näsijärvenranta 51 ja siinä asuivat muun muassa Koivistot, Karhut ja valokuvaaja Kallio. Oliko hän oikea valokuvaaja, mutta kamera oli kuitenkin usein matkassa.

19. Näsijärvenranta 50. Pentti Suonpään perhe pitkään siinä. Suonpään pihassa uimarannan puolella oli pieni varistorakennus.

20. Suonpään varistorakennuksen alapuolella aivan järvestä kiinni oli talo, jonka osoite oli myös Näsijärvenranta 51. Siinä asui muun muassa taidemaalari Reino Lautasalo ja hänen jälkeensä Antti Lempisen perhe.

21. Tipotien varrella osoitteessa Näsijärvenranta 53 asuivat Aino Alanen, Harjun mamma, Elli Vuori ja Kivistöt.

22. Suoraan tästä talosta alas rantaan, myöskin järvestä kiinni oli talo, jossa asui Kykilahden perhe. (Numero puuttuu kartalta.)

23. Harjun mamman talosta seuraava Näsijärven pöyhitehtaalle päin oli Näsijärvenranta 54. Siinä asuivat Vieno Saarikoski ja Lasse Kannon perhe ja Lassen äiti tämän talon piharakennuksessa.

24. Kannon talosta seuraava kaupunkiin päin oli Näsijärvenranta 55. Tämän talon asukkaita olivat muun muassa Heikki Hissa ja Tuloset.

25. Tulosen talosta hivenen viistoon kaupungin suuntaan oli rakennus, jossa asui Toivo Sirenin perhe.

26. Viimeinen talo ennen rantaan johtavaa kapeaa tietä oli Mikko Lehtiön talo.

27. Lehtiön talon alapuolen rakennuksessa asuivat Tyne Tulonen. (Numero puuttuu kartalta.)

28. Tien itäpuolella oli rakennus jossa asuivat Arvi ja Ebba Koivisto sekä heidän jälkeensä Martti Valkaman perhe. (Numero puuttuu kartalta.)

29. Tipotien eteläpuolella lähinnä tietä sijainneessa talossa asuivat Räihät.

30. Räihän vieressä olevassa talossa asuivat Heinot.

31. Räihän talon yläpuolella asui Rantasen perhe. (Numero puuttuu kartalta.)

32. Rantasen länsipuolen talossa asuivat Ollikaiset ja Thunbergit. (Numero puuttuu kartalta.)

33. Tämän talon kivijalassa oli Rantakylän ainoa kauppa, jota piti pitkään Maire Ahola.

34. Kaupan yläkerrassa asuivat muun muassa Antti Koivisto, Valto Wahlman, Suhoset, Otto Mäkinen, Asser Koivisto, Kalle Mäkinen sekä Mikko ja Lita Rauhala.

35. Kaupan talon yläpuolella pihapiirin länsipuolen talossa Haapaset, Ehrlundit, Aarno Koivisto ja Sutelat.

36. Tipotien ja Santalahden asemalle johtavan tiukan mäen risteyksessä sijaitsi isompi Osuuskunnan taloista. Vuosikymmenien varrella siinä asuivat muun muassa Pauliina Lahti, Hannula, Flinckit, Kinkit, Sinisalot, Urpo Pirkkanen, Uskelinit, Geor Enqvist, Lauri Viita, Yrjö Viita, Vainionpää ja Järviset.

37. Toinen Osuuskunnantaloista oli yhden perheen talo, jossa asui muun muassa Evert ja Maria Jokinen perheineen sekä heidän lapsensa Olga, Impi ja Lauri Jokinen sekä ottopoika Asser Koivisto. Myöhemmin tähän muutti Olavi ja Maire Aholan perhe. Olavi oli työssä Puutyö Urassa.

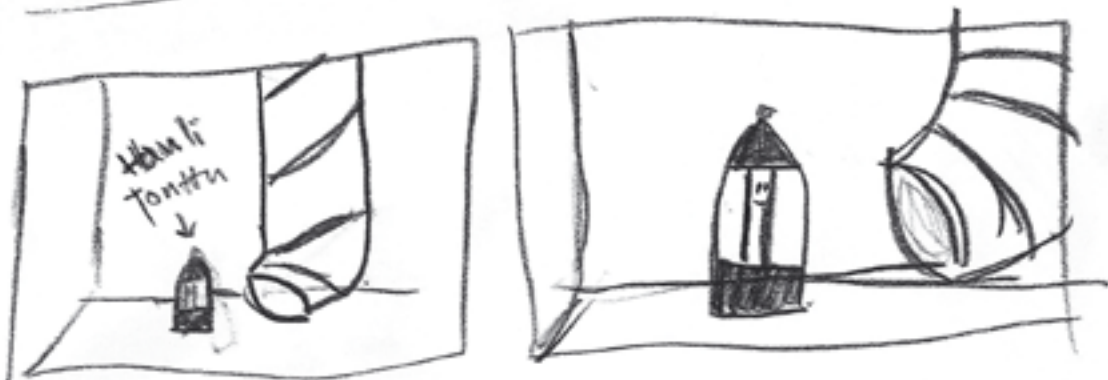
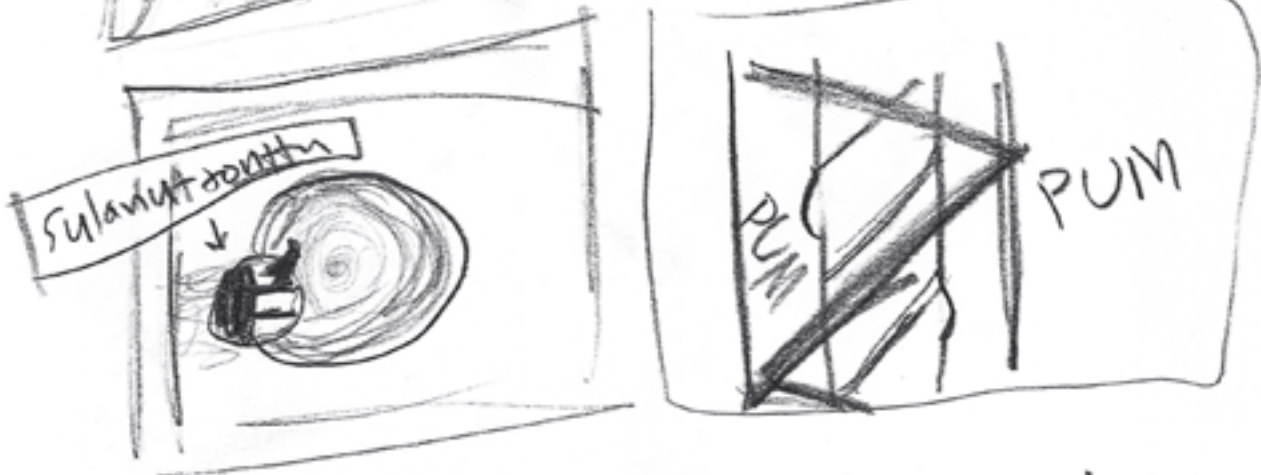
38. Asemalle nousevalta tieltä kääntyi polku itään ja sen varrella ensimmäisessä talossa Mirjam Kivimäki. Tämän talon virallinen osoite oli Näsijärvenranta 60 A.

39. Näsijärvenranta 60 B oli edellisen vieressä ja siinä asuivat Aili Kivimäki sekä Matti Simula perheineen.

40. Ylhäällä radan varressa sen molemmiin puolin oli Santalahden aseman rakennuksia. Järvenpuoleisessa rakennuksessa asui Koskeniemi.

41. Santalahden asema. Bruno Granholmin suunnittelema asemarakennus valmistui vuonna 1907 ja se purettiin 1970-luvulla.

Haulifornin tonttu

Pispan koulun reportterit lehtikuvanäyttelyssä

Vierailulla Pispan kirjastossa...

Mika kertoo, että kuvaaminen on alkanut helpottua vuosien 1997 ja 1998 jälkeen digiajan myötä. Ennen valokuvat tehtiin pimiössä. Hänen mielestään urheilu on paras aihe. Mika on itsekin urheilullinen ja pelaa vapaa-ajallaan jääkiekkoa ja käy myös pelaamassa golfia. Hänen poikansa Tarmo on 8-vuotias ja on todella hyvä voimistelussa. Tarmo voimistelee alle 16-vuotiaiden kanssa samassa sarjassa. Mikan lempijääkiekkopelaaja on Raimo Helminen ja lempilaulajat Martti Syrjä ja Junnu Vainio.

Mika ei tykkäisi olla esim. Aamulehdellä vakiokuvaajana, koska konttorissa olisi tyhmää istua, ja välillä tulisi sitten niitä keikkoja. On paljon haus Kempaa olla kotona ja tehdä siellä sitä kuvaajan työtä! Mika ei haluaisi lähteä paparazzihommiin. Hänen mielestään vaikein kuvattava on ollut Marion Rung. Mika on kuvannut myös raakoja asioita, kuten esimerkiksi kun ruumis on laitettu pussiin. Se ei kuulemma ole hänen lempipuuhaansa...

– Valokuvaus on kivaa, sanoo Mika.

Teksti: Lotta Niklas-Salminen,
Pispan koulu, 5 A

Mika Kanerva haastattelussa:

Nyt hän kertoo hieman itsestään:

– Olen siis freelancer kuvaaja. Minulla on oma poika. Hänen nimensä on Tarmo ja hän on 8-vuotias ja hän harrastaa telinevoimistelua.

– Millä tasolla hän kilpailee?

– Alle 16-vuotiaiden tasolla.

– Selvä. Mitä kertoisit urheilusta? Onko jotain tärkeitä muistoja tai jotain muuta erityistä?

– Voi minulla on paljon kaikkea kerrottavaa siitä.

– No kerro jotain siitä.

– No esimerkiksi lempiurheiluihminen on urheilu ja kannatan Ilvestä. Olen ottanut eniten kuvia urheilusta. Olen urheilut ennen ja pelannut jääkiekkoa. Omasta mielestäni en ole enää hyvä siinä. Lempieurheilijani on Raimo Helminen. Siinä taisi olla tärkeimmät asiat.

– No huhhuh onpa paljon asiaa. Nyt voisit varmaan kertoa itsestäsi jotain?

– Minusta kuvaus on välillä vaikeaa ja välillä helppoa. Lempiruokani on pippuripihvi.

– Kiitos haastattelusta Mika Kanerva. Näkemisiin.

Teksti: Wivi Valtanen 5.A

Pispan koulun 5A haastatteli Mika Kanervaa tämän näyttelyssä Pispan kirjastotalolla.

Kuva: Asko Parkkonen

Freelancekuvaaja Mika Kanerva

Mika Kanerva on freelancekuvaaja. Hän kertoi, että on pitänyt kunnan lomaa noin kolme vuotta sitten. Muut lomamat ovat olleet vain parin päivän mittaisia vapaapäiviä. Mika kertoi ettei halua tehdä paparazzikeikkoja eikä halua kuvata kuolemaa esim. autokolareita.

Mika kertoi myös, että ennen valokuvat kehitettiin pimiössä, mutta nykyään ne kehitetään digikameralla ja tietokoneella. Mikan piti ostaa kamera itse. Jos kuvauspaikalla pitää olla kauan niin hänen pitää ostaa myös ruuat itse. Mutta kuvauspaikoihin hän pääsee ilmaiseksi, Mikalla on kamera melkein aina mukana.

Mika kertoo myös, että kuvaan pitää laittaa henkilön nimi. Mika tykkää kuvata urheilua. Hänen lempiurheilulajinsa on yleisurheilu ja jääkiekko. Niitä lajeja hän tykkää kuvata. Hän kertoi myös että Urpo Lahtinen on perustanut Tamperelainen-lehden.

Teksti: Annika Seppälä

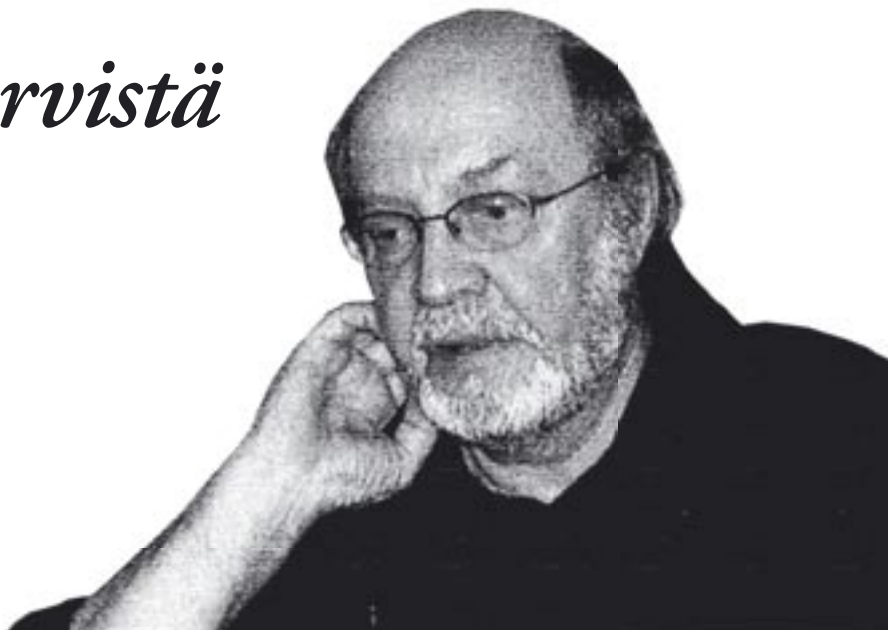
Kullervo Järvistä muistellen

*Leudossa tuulessa saappaat
kivellä auringossa.*

*Laulavat rastaat, muun
jätän muistamatta.*

*Kun täältä lähden, lähden
kuivin saappain
suuremmin surematta.*

Sonnikorven blues, 2002

Eräänä koleana syyspäivänä tuli viesti: Kullervo on poissa. Ei! Parhaat lähtevät varhain, toteutui jälleen. Kullervolla oli kaksi sie-lua: kulttuurin ja liikuntakulttuurin.

Kun tulin tuntemaan kouluikäisen Kullervon, hän asui talossa, joka sijait-si Porin radalta Näsijärveen viettävällä rinteellä. Alapuolella oli pyykkiranta laitureineen, kahvikatoksineen ja suu-rine teräspatoineen. Padat ja akat po-risivat kilpaa. Lipeällä pestiin ja puh-dasta tuli. Pyykki kuivattiin Pölkky-län komeassa mäntymetsässä. Havunneu-laset, pihka ja Näsijärvi tuoksuivat siinä pyykissä, mitkään hajusteet eivät vetäneet vertoja tälle tuoksulle.

Kullervon naapurina asusti sähkö-mies Kaistinen, jolla oli kolme to-meraa poikaa. Talon yläpuolella oli tasainen alue. Tälle alueelle poikapo-rukka rakensi kentän, jota myöhem-min kutsuttiin 'Kaistisen staationiksi'. Keskellä oli noin 60 metrin rata, nur-kassa sanaan pöyhitty hyppypaikka. Kiintoisin harrastus oli kuitenkin jal-kapallo, josta Kullervo kirjoittaa Tar-mon 50-vuotiskirjan artikkelissa "Poi-ka pikkutakkisillaan" näin: "Minun, 12-vuotiaan jalkapallohullun mielestä ilmalla täytetty nahkapallo oli melkoi-nen ihme. Ettei se nyt sitä hukkaisi, ajattelin usein, kun katselin Laitsun kurvailevan pyörä rytisten valtatieltä alas kentälle.

Siihen asti olin potkinut palloa Kaistisen poikien kanssa Rantahopan viereisellä tasanteella radanvarressa, pelivälineenä sanomalehdestä rutattu ja narulla kiristetty paperimyyty, hyvä sekin, kun ei parempaa ollut. Oli sii-nä kuitenkin hymyssä pitelemistä, kun sen joskus sateen kostuttamana sai Kaistisen Voten neljänkymmenen-kuuden numeron monosta päin pärs-täänsä. Ja eihän se enää oikean pallon jälkeen tuntunut miltään."

Staationin päässä olevan Rantaho-pan tarmolaiset rakensivat talkoilla. Näsijärveen laskevan mäen talkoopo-rukassa oli mukana kirvesmies Lauri Viita. Liekö täältä vai Tahmelan ho-palta alkanut Kullervon mäkiharras-tus? Seuralla oli vahva mäkikaarti kol-mine TUL:n mestareineen ja Kullervo kuului kaartin eliittiin.

Pispalassa oli kaksi instituutiota: ur-heilukenttä ja työväentalo. Niiden kes-kellä oli kotitaloni, jota myöhemmin kutsuttiin Tarmon päämajaksi. Talo ja kenttä vetivät Kullervoa puoleensa, jalkapallo kiehtoi eniten. Junioreissa jo huomattiin hänen maalivahtikykynsä. Tässä joukkueessa pelasi myös toinen tuleva kirjailija Hannu Salama. Vaikka lahjoja löytyi, hän siirtyi jo varhaisessa vaiheessa kirjallisuuden pariin. Kul-lervo kuitenkin jatkoi ja 17-vuotiaana hän siirtyi edustusjoukkueen maali-vahdiksi.

Samaan aikaan monilahjainen Kul-lervo touhusi työväentalolla. Vuonna 1933 perustettujen 'Pispalan kisällien' perinnettä jatkoi 'Pikkukisällit', jonka kantava voima ja sanoittava Kullervo oli.

Seuramme voitti TUL:n henkisis-sä kisoissa ensin kultaa ja seuraavana vuonna hopeaa seurojen välisissä mit-telöissä. Kullervo lauloi voittoisissa 'Pikkukisälleissä' sekä voitti kirjoi-tuskilpailun. Näin oli kirjallinen ura avattu.

Myös Pispalan työväen näyttämö, joka eli silloin toista kultakauttaan, sai nauttia hänen taidoistaan. Toimihan hän usean vuoden näyttämöestari-na, jossa tehtävässä punnittiin myös käden taidot.

Aika kului ja Kullervo siirtyi yhä tii-viimmin kirjallisuuden pariin. Omia runokirjoja alkoi ilmestyä. Hän toi-mi myös opettajana eri opinahjoissa, joista Juha Siro on valaisevasti kirjoit-tanut muistokirjoituksessaan Aamu-lehdessä.

Esko Koivunen

Kullervo Järvisen haastattelu osoitteessa:
www.pispala.fi/runolauteet/runosyksy/kjarvinen.php

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PIRKANKATU 3, 33230 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

Husqvarna VIKING SINGER

PARHAAT TUOTTEET - PARASTA PALVELUAI

Ompelukoneet • Ompelutarvikkeet ja -välineet

Klikkaa

www.ompelijanmaailma.fi

Liikkeemme yhteydessä
toimii myös edullinen
ja Suomen monipuolisin
ompelijan verkkokauppa.

OMPELUKONEKESKUS KOIVU

Pispalan valtatie 50, Tampere, (03) 344 0022

PARAS JOULULAHJA - AJOKORTTI

Autokoulu
PIRKKA.fi

Pyynikintori 1, 33230 Tampere
050 411 5100
03 212 6222

Heinätori

-ravintola, restaurant-

Pyynikintori 5, Tampere
puh. (03) 212 1205
www.heinatori.com

PC-Röötöli

Tietokonehuolia?
03 344 3632
Pispalan valtatie 54

T-OSAT OY

RENKAITA JA VANTEITA MYÖS KÄYTETTYJÄ

Runsaasti erilaisia alumiinivanteita

Pispalan valtatie 24, Tampere
uusi puh. 010 423 6110

AVOINNA ark. 9-17 La suljettu

TORIN HELMERI

☎ 03 447 4870
**Pyynikintori 1
TAMPERE**

Lainalaatikko®

puh. (03) 222 0956
Yritys- ja kotimuutot

www.lainalaatikko.fi

Vuokraamme:

- Laatikot
- Muuttokärryt
- Kotiinkuljetus

MUUTTOKESKUS

Noutovarasto Pispalanvaltatie 27

Jorge Diaz nukkui pois

Teksti: Hannu T. Sepponen
Kuva: Patricia Säynäjäkangas

Marraskuun lopulla saapui suruviesti, että Jorge Diaz on poistunut keskuudestamme. Pispalassa laajasti tunnettu, puolet Suomen vuosistaan kaupunginosassamme elänyt Jorge menehtyi nopeasti edenneen sairauden seurauksena 19. marraskuuta. Jorge tunnettiin intohimoisena musiikkimiehenä. Hän piti Pohjolan leveysasteilla yllä inkojen musiikkiperinnettä, lauloi, soitti pan-huilujaan ja takoi mahtavaa lehmännahkaista rumpuaan. Kaukana kotiseutujensa jylhästä kauneudesta Andien mies kuulutti kaihoaan ja kaipaustaan aamutunneille asti. Hänet nähtiin vaeltamassa ponchossaan kujilla, tuolloin hänelle riitti olla oma yleisönsä. Ehkä hän suuntasi messunsa korkeammille voimille.

Kuitenkin Jorge oli myös pihakutsujen ja kekkereiden vakiovieras ja esiintyjä, hän halusi tuottaa toisille iloa ja jakaa sydämensä intiaaniverta. Tampereen vuosinaan hän innostui myös sambajuhlista. Jorgea ilahdutti ihmisten musiikillinen ja taiteellinen omatoimisuus.

Jorge soitti sekä Antarassa että Macchu Picchussa, jotka vaalivat Andien intiaanien musiikkiperintöä. Hän reki yhteistyötä myös Pelle Miljoonan kanssa.

Jorgen yhtenä intohimona oli ruoanlaitto. Kasvissyöntiä ja papujen käyttöä hän halusi edistää, mutta kun-

non latino-mies nautiskeli välillä kunnon paistetusta lihasta kuin argentiinalainen paimen.

Perulaisen tuntevat muistavat hänet kultakoruseppänä, jonka taitavia töitä on monella muistona. Käden taitoja osoitti sekin, kun mies sai päähänsä rakentaa veneen omin käsin. Keski-ikäen tultuaan Jorge hankki muurarin pätevyyden ja kiersi työmailla eteläisessä Suomessa.

Vuosien mittaan hän toteutti myös haavettaan opastaa suomalaisia Andien nähtävyyksiin ja viidakkoon. Viime vuonna hän vielä johdatti eläkeikäisten ryhmän Macchu Picchulle,

Cuzcoon ja Titicaca-järvelle.

Suomeen Jorgen toi rakkaus. Vaimo Annan hän tapasi kotikaupungissaan Trujillossa 1985 ja muutti Suomeen 1987. Pispalassa Jorge asui valtaosan 90-lukua, viimeiset vuodet omakotitalossa Ikurissa.

Annan mielestä Jorgen suurin elämäntyö ovat kolme lasta, joita hän vaali omistautuneen koti-isän hellyydellä. Jorge oli läsnäoleva isä, tukipilari, hoiti lapsia vauvasta alkaen. Kuolinviikollaan hän vielä jaksoi viedä viimeisillä voimillaan Patrician kouluun. Jorge nukkui pois keskussairaalassa, lapset pitivät häntä kädestä.

Jorgessa monet pispalalaiset muistavat tulisen ja iloisen, haastavan ja seurallisen, sydämellisen ja vieraanvaraisen, anteliaan kaverin. Kieltämättä äkkipikainen mies pehmeni, tyyntyi ja sopeutui myös suomalaisiin aikalaisiin, jotka pitivät hänestä juuri kesyttömän luonteen ja tunneperäisen elämänasenteen vuoksi. Lopulta meidän perulaisessamme oli paljon meitä itseämme.

Jorge Carlos Diaz Dowlingin saatohetki Lamminpään isossa kappelissa 11.12.2009 kello 11. Muistotilaisuus kello 14 Osuuskunta Lamminpään talossa, Vuorentaustantie 4. Ilmoittautuminen muistotilaisuuteen viimeistään 6.12. Kukkien sijaan huomionosoitukset muistorahastoon 573179-40016348.

Tiedote kiinteistöille

Pyynikin ja Epilän harjujen alueilla aloitetaan marraskuussa painovoimamittaukset, joilla selvitetään Pyynikinharjun rakennetta. Rakenneselvityksen perusteella arvioidaan ilmastomuutoksen aiheuttamia vaikutuksia alueen pohjavesiolosuhteisiin, mm. muodostuvan pohjaveden määrään. Mittaustyöt kestävät noin kuukauden ajan.

Tutkimuksen teettävä BaltCICA-hanke selvittää ilmastomuutoksen kustannuksia, vaikutuksia ja siihen sopeutumista Itämeren alueella. Lisätietoja hankkeesta oheisessa tiedotteessa.

Painovoimamittaukset

Painovoimamittauksella selvitetään kallionpinnan korkokuva herkan vaa'an avulla. Vaaka mittaa maan vetovoimakentän suuruutta, jossa voidaan havaita pieniä muutoksia mm. irtomaanpeitteen paksuudesta johtuen. Painovoimamittaus suoritetaan linjamittauksena ja mittaus suoritetaan linjalla noin 20 metrin välein. Mittausten aikana maastossa liikkuu jalkaisin 2-3 henkilön mittausryhmä. Mittaus tapahtuu luontoa vahingoittamatta, eikä siitä jää pysyviä jälkiä maastoon. Alueella tehdään painovoimamit-

tauksia noin 15 mittauskilometriä ja mittaukset tekee Geologian tutkimuskeskus.

Lisätietoja:

Geologi Jussi Ahonen
Geologian tutkimuskeskus GTK,
puh. 0205502146 ja 0503493143
Työpäällikkö Sakari Oittinen
Tampereen Infratuotantoliikelaitos,
mittaus- ja geotekniikkapalvelut,
puh. 0405068606

PISPALAN KIRKOSSA

29.11. 1. adventtisunnuntai.

klo 11 messu, Veli-Pekka Järvinen, Ritva-Leena Hirvonen, Tarja Laitinen, Harjun Kamarikuoro, Pispalan alueneuvostolaisia.

Messussa joululahjakeräys diakoniatyön kautta Harjun lapsille. Voit tuoda paketoitua lahjasi (uutta tavaraa) messuun. Laita päälle lappu, jossa tieto tytölle/pojalle ja ikä.

Glögitarjoilu

klo 17 Varikkomessu

6.12. Itsenäisyyspäivä, EI MESSUA

7.12. klo 18.30 KokoNainen -teemailta

13.12. 3. adventtisunnuntai

klo 11 messu, Veli-Pekka Järvinen, Ritva-Leena Hirvonen, Pispalan Piristys -lauluryhmä, joht. Ville Karhula

klo 17 Varikkomessu

20.12. 4. adventtisunnuntai

klo 11 messu, Ritva-Leena Hirvonen, Jukka-Pekka Ruusukallio, mieskuoro Kelot, joht. Lasse Kautto

24.12. Jouluaatto

klo 17 aattohartaus, Jouni Heiskanen, Lasse Kautto

25.12. Joulupäivä

klo 8 joulukirkko, Taina Paajanen, Tarja Laitinen

26.12. Tapaninpäivä

klo 11 messu, Veli-Pekka Järvinen, Ville Karhula

27.12. Apostoli Johanneksen päivä, EI MESSUA

28.12. Viattomien lasten päivä

klo 18 enkelikirkko yhdessä MLL Harjun yhdistyksen kanssa, Mirella Lehtola, Lasse Kautto

1.1.2010 Uudenvuodenpäivä

klo 11 messu, Ritva-Leena Hirvonen, Jouni Heiskanen, Ville Karhula

3.1.2010 2. sunnuntai joulusta

klo 11 messu, Taina Paajanen, Ritva-Leena Hirvonen, Lasse Kautto

6.1.2010 Loppiainen

klo 11 messu, Veli-Pekka Järvinen, Jouni Heiskanen, Ville Karhula

PARISUHTTEEN PALIKAT

TULOSSA

Pispalan kirkolla
Parisuhteen palikat,
parisuhdeillat klo 18-19.30:
22.1., 29.1. ja 5.2.
Tiedustelut
Maritta Oksi-Helminen,
puh. 050-5997043

Joulunaika
2009
Harjun
seurakunnassa

Pispalan kirjastotalolla joulu-tammikuussa

15.12 Lasten joulukonsertti Pispalan kirjastotalolla klo 18

Musiikkikoulu Musiikkiteemien oppilaiden esityksiä koko perheelle. Lisätietoa kevään kitaraopetuksesta Tahmelassa www.musiikkiteemi.fi.

16.12. Raakaa markkinointia ilman inhimillisyyden häivää alkaen klo 18

Heinarin sarjakuvahahmot Pahkeinen ja Miihkali ynnä Zum Teufel-kustantamon Petteri Oja Pispalan kirjastotalon vieraina. Julkkaritilaisuudessa tarinaa myös pienkustantamisen helppoudesta.

18.-22.12 Pispalan kirjasto- yhdistyksen perinteiset joulu- myyjäiset

Pispalan kirjastotalolla paikallisten käsityöläisten tuotteita. Jouluinen myyntinäyttely arkisin klo 14-20, la 19.12 ja su 20.12 klo 12-17.

Pispalan kirjastotalo
Tahmelankatu 14,
33240 Tampere
puh. 03 223 9654

avoinna
ma-pe 14-20
la 12-17

5.1.2010 Pispalan kirjastotalo täyttää 10 vuotta

Juhlakevään näyttelyt aloittaa sarjakuvataiteilija, kirjailija Pauli Heikkilä 11.01. Kevään näyttelyohjelma ja muut tilaisuudet tapahtumakalenterissa www.pispala.fi/uuttanyt.

TERVETULO
koko perheen
PUUROJUHLAAN
su 20.12. klo 14-17

Rajaportin saunan kahvilaan
ja Pispalan teatterille

Luvassa puuroa
ja pieniä jouluyllätyksiä!

Puurojuhlan järjestävät Pispalan asukasyhdistys ry
ja Pispalan saunayhdistys ry.

GoTampere Oy etsii Pispalasta
kotimajoitusta tarjoavia henkilöitä.
Jos olet kiinnostunut vuokraamaan
asuntoasi tai huonettasi kotimaisten
ja ulkomaisten matkailijoiden lyhyt-
aikaiseksi majapaikaksi muun muassa
kesätapahtumien yhteydessä,
ota yhteyttä myyntipalveluumme:
myynti@gotampere.fi

**PISPALAN
PUTKI-POJAT**

Pispalan valtatie 120 B 11
Postiosoite:
PL 30 33251 Tampere

Puh. 010 440 6000
Fax 03 3422 154
pispalan@putkipojat.fi

www.putkipojat.fi

Tuoretavarain erikoisliike

PYYNIKINTORIN LIHA

42 vuotta iloista lähipalvelua

Pyynikintori 6, avoinna ma - pe 9 -19, la 9 - 15

22 vuotta Pispalassa Pispalan valtatie 21
VIINI JA OLUT p. 222 9661
TARVIKE SHOP Av. 10-17
la 10-14
www.kotiviini.com

TAIDELIIKE
Art Pispala

Arvotaiteen myynti, osto,
vaihto ja ilmainen arviointi

p. 0400 731 262
www.artpispala.fi

Pispalan valtatie 13 A 1 (Pispalan taidetalo), 33250 Tampere

 ELÄINLÄÄKÄRI
Inka-Mari Anttila
Pättiniemenkatu 5
33270 Tampere
VASTAANOTTO AJANVARAUKSELLE p.040 585 9799

Aikuisten ja nuorten
kerhot Kansalaisopiston
kurssit

**www.
ahjola
.fi**

Ilmoittautuminen kevään kerhoihin ja kursseille 14.12.2009 alkaen

LUMME

HERMORATATERAPIASSA
pyritään löytämään syy tuki- ja liikuntaelinten
ongelmiin, mm. ischias- ja käsiöireisiin, luupikkeihin.

MARJATTA LUMME
Erikoissairaanhoitaja,
lymfaterapeutti,
hermorataterapeutti

Hämeenkatu 25 B,
7.krs. Tre
p.040 547 0112
www.marjattalumme.net

**TAMPEREEN
LIHAJALOSTE OY**

Puhelin (03) 344 0264

Pyynikintorin fysioterapia
ja hieronta

Pyynikintori 4 33230 TAMPERE puh. (03) 222 9295

Sky-Cidesco kosmetologi
Meikkaaja
TIINA ISOKASKI

Satakunnankatu 38,
33210 TAMPERE
puh. (03) 213 2226
www.kauneusafrodit.fi

**KAMPAAMO
HÄME**

Reija Jantunen
Pyynikintori 8, puh. 222 0140

AVOINNA: ark. 9-17
la 9-13
ke suljettu

**PARTURI
Team**

Puh. 2221 333
Pyynikintori 3
(Heinätorin puolella)

Kauneus- ja Jalkahoitola Katri

Kosmetologiset hoidot, kesto pigmentointi ja
valoiempussihoidot

Pispalanvaltat. 56
(Hesburgeria vastap.) **345 2555**

Hiusmuotoilija
Satu Salmi
222 4737

 Kaunotar BIOSALONKI

Tahmelänskatu 6
33240 Tampere

